

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Baudelaire, Charles.; oversat af Kai Hoffmann og Christian Rimestad.

Titel | Title:

Parisisk Spleen : smaa Digte i Prosa

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : V. Pio, 1918

Fysiske størrelse | Physical extent:

172 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

54,-347

Ex. 1

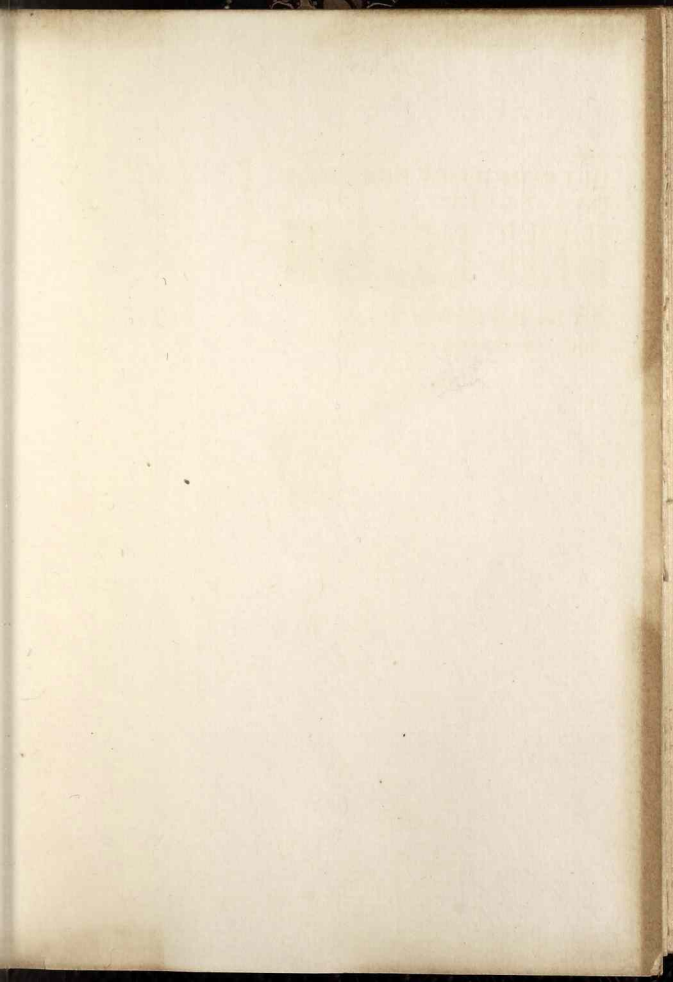
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 54 8°

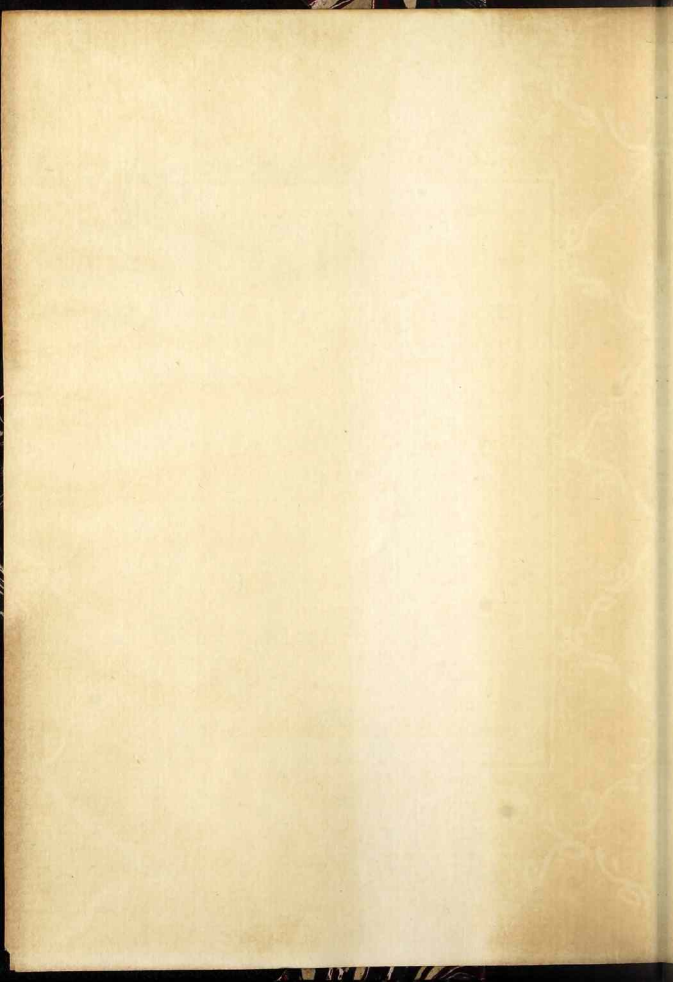

1 1 54 0 8 04967 0

+ Rex

ION VIGNET-BOGER

EDITION DE LA

BAUDELAIRE

PARISISK

SPLEEN

BAUDELAIRE

PARISISK

SPLËEN

PIOS VIGNET-BØGER
UDGIVNE AF KAI
FRIIS-MØLLER

DETTE EXEMPLAIRE DE LUXE AF
»PARISISK SPLEEN« HAR

Nr. 16.

PARISISK SPLEEN

1919. L1397

DEN-
NE BOG
ER TRYKT
I 1200 EXEM-
PLARER, HVOR-
AF 50 EXEMPLAIRES
DE LUXE PAA
HAANDGJORT
PAPIR FRA
VAN GEL-
DER ZO-
NEN

CHARLES BAUDELAIRE
PARISISK SPLEEN

SMAA DIGTE I PROSA

KØBENHAVN
V. PIOS BOGHANDEL · POVL BRANNER
MCMXVIII

DENNE BOG ER OVERSAT AF
KAI HOFFMANN
OG
CHRISTIAN RIMESTAD

H. H. THIELES BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

INDHOLD

I. Den Fremmede	1
II. Den gamle Kones Fortvivlelse ..	3
III. Kunstnerens Confiteor	5
IV. En Spøgefugl	7
V. Det dobbelte Værelse	9
VI. Hver sin Kimære	14
VII. Narren og Venus	16
VIII. Hunden og Lugtedaasen	18
IX. Den daarlige Glarmester	19
X. Klokken Et om Natten	24
XI. Vildmandskvinden og den lille Elskerinde	27
XII. Mængden	31
XIII. Enkerne	34
XIV. Den gamle Markedsgogler	39
XV. Kagen	43
XVI. Uret	47
XVII. En Verden i dit Haar	49
XVIII. Opfordring til Rejse	51
XIX. De Fattiges Legetøj	56
XX. Feernes Gaver	59
XXI. Fristelserne	64
XXII. Aftenskumringen	70
XXIII. Ensomheden	74
XXIV. Planerne	77
XXV. Den skønne Dorothea	80

XXVI. De Fattiges Øjne	84
XXVII. En Heltedød	87
XXVIII. Den falske Mønt	94
XXIX. Den gavmilde Spiller	97
XXX. Strikken	104
XXXI. Livskaldene	111
XXXII. Thyrsusstaven	118
XXXIII. Berus Jer!	121
XXXIV. Allerede	123
XXXV. Vinduerne	126
XXXVI. Trangen til at male	128
XXXVII. Maanens Velgerninger	130
XXXVIII. Hvem af dem er den Virkelige?	132
XXXIX. En Racehest	134
XL. Spejlet	136
XLI. Havnen	137
XLII. Elskerindeportræter	139
XLIII. Den galante Skytte	147
XLIV. Suppen og Skyerne	149
XLV. Skydebanen og Kirkegaarden	150
XLVI. Den tabte Helgenglorie	152
XLVII. Frøken Bistouri	154
XLVIII. Any where out of the world	160
XLIX. Slaa de Fattige ned	163
L. De gode Hunde	167

I

DEN FREMMEDE

Hvem elsker Du højest, Du gaadefulde Mand: din Fader, din Moder, din Søster eller din Broder?

— Jeg har hverken Fader eller Moder eller Søster eller Broder.

— Dine Venner?

— Det er et Ord, hvis Betydning jeg endnu aldrig har kendt.

— Dit Fædreland?

— Jeg ved ikke, under hvilken Breddegrad det ligger.

— Skønheden?

— Jeg vilde gerne elske den — den guddommelige og udødelige.

— Guldets?

- Jeg hader det, som I hader Gud.
— Hvad elsker Du da, Du besynderlige
Fremmede?
— Jeg elsker Skyerne . . . Skyerne som
drager forbi . . . dér ude . . . de vidunderlige
Skyer!

II

DEN GAMLE KONES FORTVIVLELSE

Den lille indskrumpede gamle Kone følte sig helt oplivet ved Synet af det yndige Barn, som alle gjorde Stads af, som alle vilde være gode Venner med; dette lille yndige Væsen, der var lige saa skrøbeligt som hun selv, den lille gamle Kone, og som heller ikke havde hverken Tænder eller Haar.

Og hun gik hen til det, lo til det og satte sin sødeste Mine op.

Men Barnet blev bange og strittede imod, da den gamle affældige Kone begyndte at kærtogte det, og det fyldte hele Huset med sine Hvin.

Saa trak den gode gamle Kone sig tilbage til sin evige Ensomhed, satte sig til at

græde i en Krog og sagde til sig selv: »Ak for os gamle ulykkelige Kvindfolk er Tiden til at vække Behag forbi; ikke engang de uskyldige vil vide af os; og de smaa Børn, som vi vil være gode imod, indgyder vi Rædsel!«

III

KUNSTNERENS CONFITEOR

Hvor Efteraarsaftnerne er gribende! Gribende, saa de næsten volder Smerte! Thi der findes søde Fornemmelser, som er vage og dog voldsomme; og der gives ingen skarpere Brod end Uendelighedens.

Store Sødme at drukne sit Blik i Himlens og Havets Bundløshed! Ensomhed, Tavshed, Azurens uforlignelige Kyskhed ... et lille Sejl, som dirrer i Horisonten og som ved sin Lidenhed og Forladthed ligner min egen redningsløse Tilværelse, Dønningens ensformige Melodi — alle disse Ting tænker igennem mig, eller jeg tænker igennem dem (thi i Drømmenes Uendelighed svinder Jeget hurtigt!); ja, de tænker, men ved Hjælp af

Farver og Musik, uden Spidsfindigheder, uden Syllogismer, uden Deduktioner.

Dog, snart begynder disse Tanker — hvad enten de nu udgaar fra mig eller fra Tingene — at blive altfor overvældende. Den altfor intense Vellyst afføder et Ildebefindende, en fysisk Smerte. Mine spændte Nerver er én klagende og pinefuld Dirren.

Og nu sker dette: Himlens Dybde lammer mig; dens Klarhed bringer mig til Fortvivlelse. Havets Ufølsomhed, altings Uforanderlighed oprører mig . . . Aa! skal jeg da evindeligt lide eller evindeligt flygte for det skønne? Natur, ubarmhjærtige Fortryller, altid sejerrige Medbejler, lad mig i Fred! Hold op med at friste min Attraa og mit Hovmod! Tilegnelsen af det skønne er en Tvekamp, hvor Kunstneren skriger af Angst, før han besejres.

IV

EN SPØGEFUGL

Det nye Aar brød frem i et Kaos af Sne og Snavs, gennemfaret af tusinde af Vogne, skinnende af Juveler og Sukkergodt, sydende af Graadighed og Fortvivlelse, en stor Bys officielle Rus, skabt til at forurolige selv den stærkeste Eneboers Hjerne.

Midt i denne Vrimmel og denne Larm travede et Æsel ivrigt afsted, hidset frem af et Bæst, der var bevæbnet med en Pisk.

Ligesom Æslet skulde dreje om et Gadehjørne, kom der en fin, behandsket Herre i Lakstøvler, med et overdaadigt Slips, helt indesnørt i sine splinternye Klæder, og han bukkede stilfuldt for det arme Dyr, tog sin Hat af og sagde: »Jeg ønsker Dem et godt og lykkeligt Nyaar!« og saa vendte

han sig om mod sine Kammerater med en indbildsk Mine for at bede dem tage Del i hans Moro.

Æslet saa ikke denne indtagende Spøgefugl, det blev ved med at løbe ivrigt derhen, hvor Pligten kaldte det.

Hvad mig angaar, blev jeg pludselig grebet af et umaadeligt Raseri imod denne straalende Idiot, som syntes mig at samle i sig alt Frankrigs Vid.

V

DET DOBBELTE VÆRELSE

Et Værelse, som ligner en Drøm, et i Sandhed *aandigt* Værelse, hvor den stillestaaende Luft ejer et vagt Skær af rosenrødt og af blaat.

Sjælen tager sig dèr et Ladhedens Bad, krydret af Savn og Attraa. — Det er noget skumringsagtigt, blaanende, rosenfarvet: en Drøm om Vellyst under en Solformørkelse.

Møblerne har lave, langelige og smægtende Former. Møblerne synes at drømme; det er, som besad de et søvnbundet Liv i Lighed med Planter og Mineraler. Stofferne taler et stumt Sprog, som Blomsterne, som Himlene, som Solnedgangene.

Paa Væggene intet Spor af Kunstens Vederstyggelighed. Hvor det gælder den rene

Drøm, det ureflekterede Indtryk, er Kunstens Nøjagtighed, Kunstens Haandgribelighed en Gudsbespottelse. Her ejer alt den rige Klarhed og yndige Skumring, som kendetegner Harmonien.

En i højeste Grad udsøgt, uendelig svag Vellugt, blandet med en Anelse af Fugtighed, svømmer i denne Luft, hvor Sjælen i sin Dvale vugges af Drivhusfønmelser.

Musselinet regner ned i Strømme foran Vinduerne og foran Sengen; det udbreder sig i Kaskader af Sne. Paa Sengen hviler Idolet, Drømmenes Herskerinde. Men hvorledes er hun kommet her? Hvem har ført hende herhen; hvilken magisk Magt har anbragt hende paa denne Drømmeriets og Vellystens Trone? Hvorfor spørge? hun er der! Jeg genkender hende.

Se engang disse Øjne, hvis Flamme sitrer igennem Tusmørket, disse skarpe og frygtelige Kvindeøjne, som jeg genkender paa deres forfærdende Ondskab! De suger til sig, de magtstjæler, de fortærer den uforsigtige Betragtters Blik. Jeg har ofte studeret dem, disse sorte Stjerner, som paabyder Nysgerrighed og Beundring.

Hvilken naadig Skytsaand skyldes det, at jeg saaledes er omgivet af Mysterium, af Tavshed, af Fred og af Dufte? O Lyksalighed! det som vi plejer at kalde Livet, har selv i sin lykkeligste Henrevethed intet til-

fælles med dette højeste Liv, hvorom jeg nu har Bevidsthed, og som jeg indsuger i lange Drag Minut for Minut, Sekund for Sekund!

Nej! der findes ikke længer Minutter, der findes ikke længer Sekunder! Tiden er forsvunden; det er Evigheden, som hersker, en Evighed af Henrykkelser!

Men da lød der et tungt, frygteligt Slag mod Døren, og det forekom mig, som i de djævelske Drømme, at jeg fik et Slag af en Hakke i Maven.

Og saa viste et Spøgelse sig. Det er en Stævningsmand, som kommer for at pine mig i Lovens Navn, eller en gemen Elskerinde, som kommer for at skrige op om sin Nød og med sit Livs Trivialiteter forøge mit Livs Smerter; eller maaske en Bydreng fra en Avisredaktør, som skal rykke for mere Manuskript.

Det paradisiske Værelse, Gudinden, Drømmenes Herskerinde, *Sylphiden*, som den store René sagde, hele denne Fortryllelse er forsvunden ved Spøgelsets raa Banken.

Rædsel! Nu husker jeg! nu husker jeg! Ja! denne Hule, denne Bolig for den evige Lede, det er min. Se de flove Møbler, støvede og ramponerede; Kaminen uden Ild og uden Brændsel, tilsolet af Spytteklatter; de sørgelige Vinduesruder, hvor Regnen har draget Furer i Støvet; Manuskripterne, der

er fulde af Udstregninger eller ufuldendte; Almanaken, hvor Blyanten har mærket de uheldsvangre Datoer!

Og hin Duft fra en anden Verden, hvori jeg beruste mig med en uendelig Følsomhed, ak! i dens Sted er der en modbydelig Tobakstank, blandet med en ubestemmelig, kvalmende Lugt af Skimmel. Det eneste, man nu aander her, er Elendighedens Harskhed.

I denne Verden, der er saa snæver og dog saa fuld af Væmmelse, er der én velkendt Genstand, som tilsmiler mig: Opiumsflasken, en gammel og frygtelig Veninde, ak! som alle Veninder frugtbar paa Kærtegn og Bedrag.

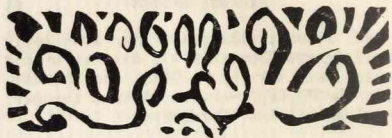
Ja! Ja! Tiden har vist sig igen; Tiden hersker enevældigt nu; og med denne afskyelige Olding er vendt tilbage hele hans djævelske Paahæng af Erindringer, af Savn, af Kramper, af Bekymringer, af Angster, af Mareridt, af Vredesanfald, af Nervepinsler.

Jeg forsikrer, at Sekundene nu gør sig stærkt og højtideligt gældende, og hvert af dem siger, idet det springer frem fra Viseren: — »Jeg er Livet, det uudholdelige, det uforsonlige Liv!«

Der findes kun ét Sekund i Menneskenes Liv, som har den Opgave at forkynde en god Efterretning, den *gode Efterretning*, som indgyder alle en uforklarlig Skræk.

Ja! Tiden hersker; den har atter overtaget sit raa Enevælde. Og den driver mig afsted, som var jeg en Okse, med sin tvegrenede Pigkæp. — »Naa, fremad Dosmer! Sved, Slave! Lev, Fordømte!«

VI

HVER SIN KIMÆRE.

Under en stor graa Himmel, paa en stor og støvet Slette, uden Veje, uden Græs, uden en Tidsel, uden en Nælde, mødte jeg flere Mænd, som vandrede afsted, krumbøjede.

Hver af dem bar paa sin Ryg en uhyre Kimære, tung som en Sæk Mel eller Kul eller som en romersk Soldats Oppakning.

Men det uformelige Dyr var ikke en død Vægt, nej, det omslyngede og nedknugede Manden med sine elastiske og mægtige Muskler; det hagede sig med sine to vældige Klør fast i Brystet paa sin Ganger; og dets overnaturlige Hoved ragede op over Mandens Pande som en af hine frygtelige Hjælme, hvormed Krigerne i gamle Dage haabede at forstærke Fjendernes Rædsel.

Jeg vendte mig mod en af disse Mænd, og jeg spurgte ham om, hvor deres Vej gik hen. Han svarede mig, at det vidste han ikke, og de andre heller ikke; men sandsynligvis kom de et eller andet Sted hen; thi de dreves af en uovervindellg Trang til at gaa.

Men sælsomt var det: ingen af disse Vandrere syntes at bære Nag til det grumme Dyr, der hang om hans Hals og fastklæbede sig til hans Ryg; det var, som betragtede han det som en Del af sig selv. Alle disse trætte og alvorlige Ansigter bar ikke Vidne om nogen Fortvivlelse; under Himlens Kuppel af Spleen, med Fødderne dybt nede i Støvet af en Jord, der var ligesaa trøstesløs som denne Himmel, vandrede de afsted, med et Udtryk af Selvopgivelse som Mennesker, der er fordømte til evindeligt at haabe.

Og Skaren drog forbi mig og blev borte i Horisontens Dis paa det Sted, hvor Klodens rundede Overflade dølger sig for det menneskelige Bliks Nysgerrighed.

Og i nogle Øjeblikke var jeg haardnakket opsat paa at udgranske denne Gaade; men snart sænkede den uimodstaaelige Lige-gyldighed sig over mig, og tungere overvældedes jeg af den end hine af deres knusende Kimærer.

VII

NARREN OG VENUS.

Hvilken pragtfuld Dag! Den store Park daaner under Solens brændende Øje som Ungdommen under Elskovens Vælde.

Tingenes altomfattende Henrykkelse røbes ikke ved nogen Lyd; selv Vandene er som indslumrede. Vidt forskelligt fra de menneskelige Fester er dette et Tavshedens Orgie.

Det er, som om et bestandig voksende Lys mere og mere faar alt til at gnistre, som om de ophidsede Blomster brænder af Begær efter at overgaa Himlens Azur ved deres Farvers Voldsomhed, og som om Varmen gør Duftene synlige og faar dem til at stige mod Solen som Dampe.

Dog, midt i denne altbeherskende Nydelse har jeg lagt Mærke til ét ulykkeligt Væsen.

Ved Fødderne af en mægtig Venus staar en af disse kunstige Narre, en af disse frivillige Bajadser, hvis Bestilling det er at faa Kongerne til at le, naar Angeren eller Leden hemsøger dem; — udstafferet i et pragtfuldt og latterligt Kostyme, prydet med Horn og Bjælder paa Huen løfter han, idet han klynger sig ind imod Fodstykket, sine Øjne, der er fulde af Taarer, op mod den udødelige Gudinde.

Og hans Øjne siger: — »Jeg er den ringeste og den ensomste blandt Menneskene, berøvet Kærlighed og Venskab og derfor langt elendigere end det usleste Dyr. Og dog er ogsaa jeg skabt til at forstaa og elske den udødelige Skønhed. Ak, Gudinde! hav Barmhjertighed med min Sorg og min afsindige Længsel!«

Men den ubønhørlige Venus betragter et eller andet langt borte med sine Marmorøjne.

VIII

HUNDEN OG LUGTEDAASEN

»Smukke, rare Hund, kære Vovvov, kom her hen til mig, saa skal du faa Lov at lugte til en udmærket Essens, fra den fineste Parfumehandler i Byen.«

Og Hunden logrer med Halen, hvilket vel er det, som hos disse arme Væsner svarer til Latteren og Smilet hos os, og nærmer sig og stikker nysgerrig sin fugtige Snude hen til den aabne Lugtedaase; men pludselig springer den forskrækket tilbage og gøer op imod mig som en Bebrejdelse.

»— Aa din lumpne Køter, hvis jeg havde budt dig en Pakke Exkrementer, vilde du have besnuset den med Vellyst og maaske ædt den. Og deri, du mit triste Livs uværdige Følgesvend, ligner du Publikum, som man aldrig skal byde udsøgte Dufte, der blot vækker dets Forbitrelse, men Skarn, der er omhyggeligt serveret.«

IX

DEN DAARLIGE GLARMESTER

Der findes Naturer, som kun er Betragtere af Tilværelsen og ganske ude af Stand til at handle og som dog stundom, under en dunkel og ukendt Indskydelse, handler med en Hastighed, som de ikke selv vilde have troet sig i Besiddelse af.

Den som af Frygt for at finde en nedslaaende Efterretning hos sin Portner en hel Time lusker fejgt omkring foran sit Hus uden at turde gaa ind, den som i fjorten Dage gemmer paa et Brev uden at brække det eller først efter et halvt Aars Forløb bekvemmer sig til at foretage et Skridt, der har været nødvendig i et helt Aar, føler sig stundom hovedkulds drevet ud i Handling af en uimodstaaelig Magt, som Pilen fra en Bue. Moralisten og Lægen, som paastaar at vide alt, kan ikke forklare, hvorledes der saa pludselig opstaar en saa afsindig

Viljesstyrke i disse dovne og vellystige Sjæle, og hvorledes de, der er ude af Stand til at foretage sig de simpleste og nødvendigste Ting, i et givet Øjeblik finder et Overskud af Mod til at udføre de urimeligste og ofte endog de farligste Handlinger.

En af mine Venner, den mest ugidelige Drømmer, som nogensinde har levet, satte en Gang Ild paa en Skov for, som han sagde, at se om Ilden greb om sig med saa stor en Lethed som det i Almindelighed paastaas. Ti Gange i Træk slog Forsøget fejl, men den elvte Gang lykkedes det kun altfor vel.

En Anden finder en Dag paa at tænde en Cigar ved Siden af en Krudttønde *for at se, for at erfare, for at friste Skæbnen*, for at tvinge sig selv til at udvise Energi, for at gaa ind i Spillerens Rolle, for at lære Angstens Fryd at kende, i et Lune, af Lediggang, slet ikke for noget.

Det er en Slags Energi, som blusser frem af Leden og Drømmeriet; og de, hos hvem den viser sig saa haardnakket, er, som sagt, i Almindelighed de ladeste og de mest drømmende Naturer blandt Menneskene.

En Anden, der er frygtsom i den Grad, at han slaar Øjnene ned, blot nogen ser paa ham, i den Grad, at han maa samle al sin arme Vilje for at gaa ind i en Kafé, eller forbi et Teaters Billetkontor, hvor

Kontrollørerne forekommer ham udrustede med en Majestæt som en Minos, en Aeacos, en Rhadamantos, kaster sig en Dag pludselig om Halsen paa en gammel Mand, som gaar forbi ham, og kysser ham i Henrykkelse lige for Øjnene af den forbavsede Mængde.

Hvorfor? Fordi . . . fordi dette Ansigt øvede en uimodstaaelig Tiltrækning paa ham? Maaske; men det er rimeligst at formode, at han selv ikke ved hvorfor.

Jeg har selv mer end én Gang været Offer for disse Kriser og disse Anfald, som giver os Ret til at tro, at onde Dæmoner færdes inden i os og faar os til, uden at vi selv ved af det, at fuldbyrde deres aller af-sindigste Forsæt.

En Morgen var jeg staaet op, gnaven, trist, træt af Lediggang, og som det forekom mig, af en indre Stemme drevet til at udføre noget stort, en eller anden lysende Bedrift; og saa aabnede jeg Vinduet.

(Jeg beder Dem lægge Mærke til, at den Mystifikationens Aand, som hos nogle Væsnere ikke er noget Resultat af et Arbejde eller en Kombination, men af en tilfældig Indskydelse, i meget er beslægtet — om ikke ved andet saa ved Begærets Voldsomhed, — med den Sindstilstand, som af Lægerne kaldes hysterisk, men satanisk af dem, der tænker en Smule bedre end Læ-

gerne, og som driver os modstandsløse mod en Række farlige eller upassende Handlinger.)

Den første Person, jeg fik Øje paa nede paa Gaden, var en omvandrende Glarmester, hvis gennemtrængende og skingrende Raab steg op til mig igennem den tunge og skidne parisiske Atmosfære. Det er mig umuligt at sige hvorfor, men jeg blev ved Synet af denne arme Mand grebet af et ligesaa pludseligt som ubetvingeligt Had.

— »Halløj!« — jeg raabte til ham, at han skulde komme op. Imidlertid gottede jeg mig ikke lidt ved Tanken om, at mit Værelse laa paa Kvisten, og at Trappen var meget snæver, saa Manden maatte døje adskilligt med at klatre tilvejs og mange Steder støde imod med Kanterne af sine skrøbelige Varer.

Endelig kom han da til Syne; jeg undersøgte nysgerrigt alle hans Glassager og sagde derpaa: »Hvad for noget: De har ikke kulørte Glas? Rosenfarvede, purpurrøde, blaa Glas, magiske Ruder, Paradisrunder? Uforskammede Karl! De vover at gaa omkring i Fattigkvartererne, og saa har De ikke engang Ruder, som kan faa én til at se smukt paa Livet!« Og jeg puffede ham heftigt ud paa Trappen, hvor han brummende var lige ved at snuble.

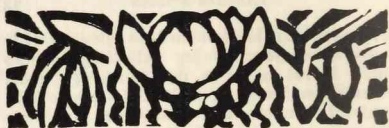
Saa gik jeg hen til Altanen og tog en lille

Urtepotte, og da Manden igen viste sig nede i Døraabningen, lod jeg mit Krigsredskab falde lodret ned paa den Selekrog, hvori hans Kasse hang; og da Stødet væltede ham omkuld, knuste han under sin Ryg hele sin sølle, omvandrende Formue, der gav et Knald, som naar et Krystalpalads sprænges af Lynet.

Og beruset af min Galskab raabte jeg rasende til ham: »Se smukt paa Livet! Se smukt paa Livet!«

Disse nervøse Indfald er ikke uden Fare, og man kan ofte betale dem dyrt. Men hvad betyder Fordømmelsens Evighed for den, der i ét Sekund har fundet Nydelsens Uendelighed.

X

KLOKKEN ET OM NATTEN

Alene! Endelig! Der lyder kun en fjern Rullen af nogle forsinkede og døds-trætte Droscher. I nogle Timer skal vi nyde, om ikke Hvilen saa dog Stilheden. Endelig er det menneskelige Aasyns Tyranni forsvundet, og jeg skal nu kun lide ved mig selv.

Endelig har jeg da Lov til at dykke mig i et Bad af Mørke! Men først dreje Nøglen to Gange om i Døren! Jeg synes, at denne Nøgleomdrejning vil forøge min Ensomhed og befæste de Barrikader, der for Øjeblikket skiller mig fra Verden.

Rædselsfulde Liv! Rædselsfulde By! Lad os gøre Dagens Regnebrædt op: jeg har talt med en Del Litterater, af hvilke en spurgte

mig, om man kunde rejse til Rusland over Land (han antog utvivlsomt Rusland for en Ø), jeg har gjort ærbødige Forestillinger overfor en Tidsskriftsredaktør, som til enhver af mine Indvendinger svarede: »— Alle hæderlige Folk staar paa vor Side«, hvilket vil sige det samme som, at alle andre Blade redigeres af Slyngler; jeg har hilst paa en Snes Mennesker, af hvilke jeg ikke kender de halve; jeg har vekslet Haandtryk med lige saa mange og det uden engang at have været saa forsigtig først at købe et Par Handsker; jeg har, for at slaa Tiden ihjel under en Regnbyge, været oppe og besøge en Badutspringerske, der bad mig om at tegne hende et *Venusse-Kostyme*; jeg har været henne og gøre mig lækker for en Teaterdirektør, som ved Afskeden sagde til mig: »— De gjorde maaske bedst i at henvende Dem til Z...; han er den plumpeste, den taabeligste og den berømteste blandt alle mine Forfattere; sammen med ham kunde De maaske drive det til noget. Gaa til ham, saa kan vi jo siden hen se»; jeg har pralet (hvorfor?) af forskellige gemene Handlinger, som jeg aldrig har begaaet, og har fejgt benægtet nogle andre Nederdrægtigheder, som jeg med Glæde har gjort mig skyldig i, saasom hovmodig Tale og Krænkelser af den Respekt, man skylder Menneskeheden; jeg har vægret mig

ved at yde en Ven en ringe Tjeneste og har givet en skriftlig Anbefaling til en fuldkommen Kæltring; uf! er det ikke snart nok?

Misfornøjet med alle og misfornøjet med mig selv vilde jeg gerne frigøre mig og mande mig op en Smule i Nattens Stilhed og Ensomhed. Sjæle, som jeg har elsket, Sjæle, som jeg har besunget, styrk mig, støt mig, fjern mig fra Løgnen og fra Verdens giftige Dunster; og du, min Herre og Gud! forund mig den Naade at skrive nogle smukke Vers, som kan overbevise mig selv om, at jeg ikke er den ringeste blandt Menneskene, at jeg ikke er uslere end dem, som jeg foragter.

XI

VILDMANDSKVINDEN OG DEN LILLE ELSKERINDE

Ved Gud, kære Veninde, du trætter mig over al Maade og uden Barmhjærtighed; naar man hører dig sukke, skulde man tro, at du lider mere end de tredsindstyveaarige Koner, som gaar og sanker Aks op, og de gamle Tiggerkællinger, der samler Brødskorper ved Indgangen til Restauranterne.

Hvis dine Sukke i det mindste var et Udtryk for Samvittighedsnag, kunde de være dig til nogen Ære; men de udtrykker kun Velværets Mæthed og Hvilens Overmaal. Og saa hører du ikke op med at udbrede dig i unyttige Ord: »Hold rigtig meget af mig! jeg trænger saadan til det! Trøst mig her og kærtegn mig der!« Godt, jeg vil for-

søge at helbrede dig, vi vil maaske finde Midlet for et Par Skilling, midt under en Fost og uden at gaa ret langt.

Jeg beder dig nøje betragte dette stærke Jærnbur, hvori dette Væsen bevæger sig, hylende som en Fordømt, ruskende i Stængerne som en Orangutang, der er tirret af sit Fangenskab, mesterligt efterlignende, snart Tigerens krumme Spring, snart Isbjørnens plumpe Vralten — dette haarede Uhyre, hvis Form dunkelt minder om din.

Dette Uhyre er et af de Dyr, som man almindeligvis kalder »min Engel«, det vil sige en Kvinde. Det andet Uhyre, det som skriger af fuld Hals med en Stok i Haanden, er en Ægtemand. Han har lænkebundet sin lovformelige Hustru som et vildt Dyr, og han viser hende frem i Forstæderne, paa Markedsdagene, naturligvis med den høje Øvrigheds Tilladelse.

Skænk hende en Smule Opmærksomhed! Se med hvilken Graadighed (der muligvis ikke er forstilt!) hun sønderslider levende Kaniner og kaglende Fjerkræ, som hendes Fremviser tilkaster hende. »Hov! siger han, det gaar ikke an at fortære alt hvad man har paa én Dag«, og efter disse vise Ord river han ubarmhæjertigt Byttet fra hende; Tarmene bliver et Øjeblik siddende fasthagede i Tænderne paa det vilde Dyr, paa Kvinden skulde jeg hellere sige.

Og saa! et kraftigt Rap af Stokken for at faa hende bragt til Ro, thi hun slynger frygtelige Blikke af Begærlighed efter den ranede Føde. Gode Gud! Stokken er ikke en Teaterstok, hørte du ikke Kødet give Genlyd, tiltrods for den falske Pels. Derfor staar Øjnene nu ud af Hovedet paa hende, nu hyler hun *endnu mere skuffende*. I sit Raseri gnistrer hun over det hele som Jærn, der hamres.

Saaledes er de ægteskabelige Sæder hos disse to Ætlinger af Adam og Eva, disse Værker af dine Hænder, o Gud! Denne Kvinde er uimodsigeligt ulykkelig, omend Hæderens kildrende Glæder, trods alt, maaske ikke er hende ubekendte. Der findes Ulykker, der er mere uoprettelige og ulægelige. Men her i denne Verden, hvor hun er bleven kastet ind, har hun aldrig kunnet tro, at Kvinden fortjente en anden Skæbne.

Og nu vi to, dyrebare Veninde! Naar jeg ser de Helveder, hvormed Verden er befolket, hvad skal jeg saa tænke om dit skønne Helvede, du der kun hviler paa Stoffer, der er ligesaa bløde som din egen Hud, du der kun spiser fint tilberedt Kød, og som har en øvet Tjener, der kan skære det i smaa Stykker for dig?

Og hvad kan de betyde for mig, alle disse smaa Sukke, som faar dit parfumerede Bryst til at stige, du kraftige Kokette. Og alle

disse Unaturligheder, du har lært i Bøgerne, og denne utrættelige Melankoli, der er beregnet paa at indgyde Tilskueren en ganske anden Følelse end Medlidenhed? Jeg faar min Sandten stundom Lyst til at lære dig, hvad virkelig Ulykke vil sige.

Ved at se dig saaledes, min yndige Dukke, med Fødderne i Dyndet og Øjnene vendte taaget imod Himlen, ligesom for at bede den om en Konge, kunde man slaaende sammenligne dig med en ung Frø, der paa-kalder Idealet. Hvis du foragter Bjælken (hvad jeg for Tiden er, som du jo nok ved), tag dig saa i Agt for Kranen, som vil knuse dig og sluge dig og dræbe dig efter sit For-godtbefindende.

Saa meget Digter jeg end er, er jeg dog ikke saa dum, som du gerne vilde tro, og hvis du trætter mig altfor ofte med dine skabagtige Tuderier, saa behandler jeg dig som *Vild*, eller jeg kaster dig ud ad Vin-duet som en tom Flaske.

XII

MÆNGDEN

Det er ikke enhver givet at tage sig et Bad i Mængden — at nyde Masserne er en Kunst; og alene han kan paa Menneskehedens Bekostning drikke sig en Rus i Livskraft, hvem en Fé ved Vuggen har indblæst Forkærlighed for Maske og Forklædning, Had til Hjemmet og Lidenskab for Rejser.

Vrimmel, Ensomhed — Ord, som betyder det samme og som kan byttes om af den virksomme og frugtbare Digter. Den, der ikke forstaar at befolke sin Ensomhed, forstaar heller ikke at være alene midt i den travle Mængde.

Digteren nyder den uforlignelige Forret, at han efter Behag kan være sig selv og andre. Ligesom hine omflakkende Sjæle, der

søger et Legeme, iklæder han sig, naar han vil, enhver som helst Skikkelse. For ham alene staar alting aabent; og dersom der gives Steder, som synes at være lukkede for ham, er det kun, fordi det i hans Øjne ikke er Umagen værd at besøge dem.

Den ensomme og tænksomme Vandrer drager en sælsom Beruselse af dette alt omfattende Samliv. Den, der uden Vanskelighed formæler sig med Mængden, kender feberagtige Nydelser, som evigt vil forblive fremmede for Egoisten, der er lukket i Laas som et Pengeskrin, og for den Dovne, der er fastlænket som en Østers til sin Skal. Enhver Beskæftigelse, enhver Glæde, enhver Elendighed, Tilfældet byder ham, modtager han som en Del af sin egen Skæbne.

Det, som Menneskene kalder for Kærlighed, er noget meget smaat, meget begrænset, meget ynkeligt i Sammenligning med dette Sjælens udsigelige Orgie, denne Sjælens hellige Prostitution, naar den giver sig hen, fuldt og helt, paa én Gang som Poesi og Barmhjærtighed, til det uventete, som viser sig, til det ubekendte, som drager forbi.

Det er godt nu og da at lære denne Verdens Lykkelige, selv blot for et Øjeblik at ydmyge deres taabelige Overmod, at der findes Lykkefølelser, som staar over deres, som er mangfoldigere og mere udsøgte. Kolonistifterne, Folkeførererne, Missionspræsterne,

der lever landflygtige i en Udkant af Verden, kender sikkerlig noget til disse hemmelighedsfulde Beruselser; og naar de i Aanden favner den uhyre Familje, som deres Geni har skabt sig, hvor maa de da ikke smile ad hine, der beklager dem for deres saa omtumlede Skæbne og deres saa kyske Liv!

XIII

ENKERNE

Vauvenargues fortæller, at i de offentlige Haver findes der Alléer, som især søges af den skuffede Ærgerrighed, af de mislykkede Opfindere, af de dødfødte Hædersdrømme, af de knuste Hjerter, af alle disse stormfulde og tillukkede Sjæle, i hvem et Uvejrs sidste Sukke endnu stønner, og som gemmer sig langt bort fra de Glades og Lediggængernes uforskammede Blikke. Paa disse skyggefulde Tilflugtssteder mødes de Skibbrudne i Livet.

Det er fremfor alt mod disse Egne, at Digteren og Filosofen drages i deres Grublerbegær. Der er de sikre paa at finde Næring. Thi hvis der er noget Sted i Verden, som de føler sig hævede over at besøge, da

er det, som jeg lige har antydnet, fremfor alt de Riges Glæde. Denne Hvirvel midt i Tomheden har intet, der tiltrækker dem. Tværtimod føler de sig uimodstaaeligt dragne mod alt, som er svagt, ødelagt, sorgfuldt, forældreløst.

Et erfarent Øje tager aldrig fejl her. I disse stivnede eller slappe Træk, i disse Øjne, der er dybtliggende og udslukte eller straalende af Kampens sidste Lyn, i disse dybe og talrige Rynker, i denne saa langsomme eller saa ujævne Gang læser han straks de talløse Legender: svegen Elskov, miskendt Opofrelse, Anstrengelser, der aldrig kendte til Løn, Sult og Kulde, som bæres ydmygt, tavst.

Har De sommetider truffet Enker paa disse ensomme Bænke, fattige Enker? Enten de er klædt i Sorg eller ikke, er det let at kende dem. Forresten er der altid i den Fattiges Sorg et eller andet som savnes, en Mangel paa Harmoni, som gør den mere hjerteskerende. Han er tvungen til at være sparsommelig, ogsaa i Sorgen. Den Rige bærer sin i fuldt Flor.

Hvilken af disse Enker er den mest sørgmodige og den mest sørgelige, hun, som har en Rolling med sig, med hvem hun ikke kan dele sine Drømme, eller hun, som er fuldstændig alene? Jeg ved ikke . . . Det er engang hændet mig lange Timer igennem at

gaa bag efter en gammel Kone af denne sidste Slags; stiv og strunk bar hun, under et lille slidt Sjal, en stoisk Stolthed i hele sit Væsen.

Hun var øjensynlig af en fuldkommen Ensomhed dømt til en gammel Pebersvends Levevis, og hendes Sædvaners mandhaftige Præg føjede noget hemmelighedsfuldt fængslende til deres Strenghed. Jeg ved ikke, hvad det var for en elendig Kafé, hun indtog sin Frokost i, og hvad det var, hun spiste. Jeg fulgte hende til Læsestuen og jeg belurede hende længe, medens hun med ivrige Øjne, Øjne, der fordom brændte af Taarer, søgte i Aviserne efter Nyheder, der for hende var af den yderste Vigtighed.

Saa blev det Eftermiddag, og under en fortryllende Efteraarshimmel, en af disse Himle, hvorfra Længsler og Minder daler i Flokke, satte hun sig afsides i en Have for fjernt fra Vrimslen at lytte til en af disse gratis Koncerter, som Regimentsmusikken skænker den parisiske Befolkning.

Dette er uden Tvivl den eneste lille Udskøjelse, som denne gamle Uskyldige (eller denne gamle Lutrede) tillader sig, den velfortjente Trøst for en af disse tunge Dage — uden en Ven, uden en Samtale, uden Glæde, uden Fortrolige — som Gud lod synke over hende, saadan som han havde gjort det i mange, mange Aar maaske, tre Hundrede og fem og tredsindstve Gange om Aaret.

Nu en Anden:

Jeg kan aldrig lade være med at kaste et Blik, om ikke af altomfattende Sympathi, saa dog i det mindste af dyb Interesse paa den Skare Pariaer, der stimler sammen uden for Indhegningen omkring en offentlig Koncert. Orkestret slænger gennem Natten Sange, fulde af Fest, af Triumf eller af Vellyst. Damernes Slæb gnistrer og glimrer, Blikkene krydses; Lediggængerne, der er trætte af intet at have taget sig til, slentrer omkring og lader, som om de dovent smager paa Musikken. Der er intet her, som ikke er rigt, lykkeligt; intet, som ikke indaander og udaander Sorgløshed og Livsglæde — intet, undtagen Synet af denne Sværm, som læner sig mod Rækværket derude, mens den gratis, takket være Vinden, fanger en Stump Musik og betragter den straalende, funklende Smelteovn indenfor.

Det er altid ejendommeligt at se dette Genskær af den Riges Glæde dybt i den Fattiges Øje. Men hin Dag lagde jeg midt i denne Folkehob, klædt i Bluser og Sirtses-tøj, Mærke til et Væsen, hvis Fornemhed dannede en iøjnefaldende Modsætning til al Omgivelsernes Trivialitet.

Det var en høj, majestætisk Kvinde, saa fornem i hele sit Ydre, at jeg ikke mindes at have set hendes Lige i Samlinger af Fortidens aristokratiske Skønheder. En Duft

af stolt Renhed udstrømmede fra hele hendes Skikkelse. Hendes sørgmodige og afmagrede Ansigt var i fuldstændig Samklang med hendes Klædedragts dybe Sorg. Ogsaa hun betragtede ligesom den Pøbel, hvormed hun havde blandet sig, og som hun ikke saa, den lysende Verden med et dybt Blik og hun lyttede, idet hun vuggede sagte med Hovedet.

Forunderlige Syn! Visselig, sagde jeg til mig selv, i dette Tilfælde vil Fattigdommen, hvis der da er Tale om Fattigdom, ikke kunne føre til smaaligt Kniberi; et saa ædelt Ansigt borger mig derfor. Hvorfor forbliver hun da frivillig i Omgivelser, hvor hun danner en saa iøjnefaldende Plet?

Men da jeg nysgerrigt strøg forbi, troede jeg at ane Grunden. Den ranke Enke holdt ved Haanden et Barn, der som hun var klædt i sort; saa beskeden end Entréen var, var denne Sum maaske tilstrækkelig til at betale en af det lille Væsens Fornødenheder, eller bedre endnu en Overflødighed, et Stykke Legetøj.

Og hun er sikkert vendt hjem til Fods, eftertænksom og drømmende, ene, bestandig ene; thi Barnet er støjende, egenkærligt, uden Blidhed og uden Taalmodighed; og det kan ikke engang som Dyret, som Hunden og Katten, blive en fortrolig i de ensomme Smertes.

XIV

DEN GAMLE MARKEDSGØGLER

Overalt var der Røre, Vrimmel, Lystighed blandt Markedsfolket. Det var en af disse Højtidsdage, som Gøglerne, Taskespillerne, Foreviserne af vilde Dyr og Bissekræmmerne allerede længe i Forvejen gør Regning paa som Modvægt mod Aarets daarligere Tider.

Paa saadanne Dage synes det mig, at Folket glemmer alt, Smerten og Arbejdet; det bliver som Barn igen. For de smaa er det en Fridag — Skolens Rædsel er skudt fire og tyve Timer ud. For de voksne er det en Vaabenstilstand med Livets onde Magter, et Pusterum midt i den almindelige Anspændelse og Kamp.

Selv Verdensmanden og Aandsarbejderen undgaar vanskeligt Indflydelsen af denne Folkejubel. Uden at ville det indsuger de

deres Part af denne Sorgløshedens Luft. Hvad mig angaar, forsømmer jeg aldrig som ægte Pariser at passere Revy forbi alle de Boder og Telte, der brammer i disse højtidsfulde Stunder.

Det er vist, der herskede en umaadelig Kappelstrid imellem dem: de hvinede, de brølede og hylede. Det var en Blanding af Raab, af Messinginstrumenters Skralden og Rakettens Knalden. Bajadserne og Klovnerne fordrejede Trækkene i deres Ansigter, der var brunede, skjoldede af Vind og Regn og Sol; de udslyngede med en Sikkerhed som Komedianter, der er visse paa at gøre Virkning, Vittigheder og Brandere, der var drøje og saftige som hos Molière. De stærke Mænd, der var stolte af deres Lemmers uhyre Omfang og, ligesom Orangutangerne, hverken havde Pande eller Baghoved, kroede sig majestætisk i Trikotet, der var vasket Dagen i Forvejen for Lejlighedens Skyld. Danserinderne var skønne som Feer eller Prinsesser; de sprang og hoppede i Skæret af Lygterne, der fyldte deres Skørter med Gnister.

Alt var kun Lys, Støv, Raab, Glæde, Tummel; nogle gav ud, andre kasserede ind, og begge Parter var lige oprømte. Børnene hængte sig i deres Mødres Skørter for at faa en Sukkerstang eller kravlede op paa deres Fædres Skuldre for at se en Taskespiller, der var blændende som en Gud.

Og overalt bølgede, gennemtrængende alle de andre Dufte, en Stegeos, der var som denne Fests Røgelse.

Dør, hvor Boderne endte, yderst ude i Rækken, saa jeg en stakkels Gøgler, der saa ud, som om han skamfuld havde gemt sig bort fra al denne Pragt, krumbøjet, rystende, affældig, en Ruin af et Menneske, med Ryggen mod en af Stolperne i sin Hytte — en Hytte, som var mer elendig end den usleste Vildes, og hvis Jammer to dryppende og osende Lysestumper kun altfor godt oplyste.

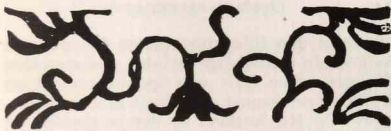
Overalt Glæde, Fortjeneste, Festrus; overalt Visheden om Brød for de kommende Dage; overalt ustyrlige Udbrud af Livskraft. Her, her alene den fuldkomne Ulykke, en Ulykke, der, for at ingen Rædsel skulde mangle, var hyllet i Narrepjalter, hvilken Modsætning Nødvendigheden visselig mere end Kunsten havde frembragt. Han lo ikke, det elendige Menneske! Han græd ikke, han dansede ikke, han rørte sig ikke til noget, han raabte ikke; han sang ingen Vise, hverken lystig eller sørgelig, han bad ikke om noget. Han var stum og ubevægelig. Han havde opgivet alt, han var gaaet fra det hele. Hans Skæbne var beseglet.

Men hvilket dybt, uforglemmeligt Blik lod han ikke glide ud over Mængden og Lysene, hvis bølgende Strøm standsede nogle Skridt fra hans frastødende Elendighed! Jeg

følte min Strube sammensnøret af Hysteriets frygtelige Haand, og det forekom mig, at mine Øjne var blændede af disse genstridige Taarer, der ikke vil falde.

Hvad var der at gøre? Hvad kunde det nytte at spørge den ulykkelige om, hvad det var for en Mærkværdighed, hvad det var for et Under, han havde at fremvise i dette stinkende Mørke, bag sit lasede Forhæng? Sandelig, jeg havde ikke Mod dertil; og selv om Aarsagen til min Frygtsomhed skulde vække Latter, vil jeg tilstaa, at jeg var bange for at ydmyge ham. Endelig var jeg blevet enig med mig selv om i Forbigaaende at lægge nogle Penge paa et af Brædderne, idet jeg haabede, at han vilde gætte min Hensigt, da en stærk Sammenstimlen af Mennesker, som var opstaaet paa Grund af en eller anden Forstyrrelse, førte mig langt bort fra ham.

Og mens jeg fjernede mig, besat af dette Syn, søgte jeg at udfinde Grunden til min pludselige Smerte, og jeg sagde til mig selv: Jeg har her set et Billede paa den gamle Litterat, der har overlevet den Slægt, hvis glimrende Underholdning han engang var — den gamle Digter, der er uden Venner, uden Familje, uden Børn, sat udenfor Spillet af sin Elendighed og af Publikums Utaknemmighed — han, i hvis Telt den glemte Verden ikke længer vil træde ind!

XV

KAGEN

Jeg var paa Rejse. Det Landskab, hvori jeg befandt mig, var uimodstaaeligt ved sin Storslaaethed og Adel. Utvivlsomt gik der i dette Øjeblik noget af det over i min Sjæl. Mine Tanker vuggede sig saa lette som selve Luften; de lave Lidenskaber, som Hadet og den jordiske Kærlighed, forekom mig nu ligesaa langt borte som de Skyer, der drog forbi dybt nede i Afgrundene under mine Fødder; min Sjæl syntes mig ligesaa vidtstrakt og ligesaa ren som den Himmelpoppel, der omgav mig; Erindringen om de jordiske Ting naaede mit Hjerte blegt og utydelig, som Bjældeklangen fra Kvæget, der neppe synligt græssede langt, langt borte paa Skrænten af et andet Bjærg.

Henover den lille ubevægelige Sø, der var sort af sin umaadelige Dybde, gled stundom Skyggen af en Sky, som Spejlbilledet af en Luftkæmpes Kappe, paa Flugt gennem Rummet. Og jeg husker, at denne sjældne og højtidelige Fornemmelse, som en stor, fuldstændig tyst Bevægelse foraarsager, fyldte mig med en Fryd, der var blandet med Angst. Kort sagt, jeg følte mig ved den henrykkende Skønhed, der omgav mig, i fuldkommen Fred med mig selv og med Universet; jeg tror endogsaa, at jeg i min fuldkomne Lyksalighedstilstand og Glemsel af al den jordiske Elendighed var naaet til ikke mere at finde de Aviser saa latterlige, der paastaar, at Mennesket er godt fra Fødslen; — da de materielle Krav, som aldrig forgaar, atter begyndte at gøre sig gældende, og jeg besluttede at give efter for den Træthed og stille den Sult, som en saa lang Opstigning havde fremkaldt. Jeg trak derfor op af min Lomme en Humpel Brød, et Læderbæger og en Flaske med en Elixir, som Apothekerne paa de Tider solgte til Turisterne og som, i Nødsfald, kunde blandes med Snevand.

Jeg sad just og skar mit Brød i Stykker i Ro og Mag, da en ganske svag Støj fik mig til at løfte Øjnene. Foran mig stod et lille laset, sort, forpjusket Væsen, hvis indfaldne Øjne graadigt og ligesom bønfaldende

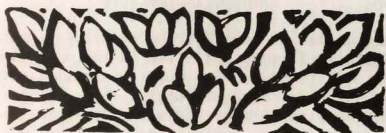
slugte Brødet. Og jeg hørte en lav og hæs Stemme fremsukke Ordet: *Kage!* Jeg kunde ikke lade være med at le ved at høre den Benævnelser, hvormed han bærede mit Sigtebrød, og jeg skar en forsvarlig Skive af og bød ham den. Langsomt nærmede han sig og forlod ikke med Øjnene Genstanden for sin Attraa; saa snappede han Brødet med Haanden og trak sig skyndsomst tilbage, som om han frygtede for, at mit Tilbud ikke havde været ærligt ment, eller at jeg allerede fortrød det.

Men i samme Øjeblik blev han væltet omkuld af en anden lille Vildmand, der stod som skudt op af Jorden og som saa fuldkomment lignede den første, at man kunde antage ham for hans Tvillingebroder. De rullede omkring paa Jorden, kæmpende om det kostelige Bytte, idet ingen af dem vilde ofre sin Broder Halvdelen. Den første greb ophidset den anden i Haaret, denne satte til Gengæld Tænderne i hans Øre og spyttede en blodig Stump af det ud med en pragtfuld Dialekted. Kagens retmæssige Ejermand søgte at bore sine smaa Kløer ind i Ransmandens Øjne; og denne anstrengte sig paa sin Side af al Kraft for at kvæle sin Modstander med den ene Haand, medens han med den anden prøvede at stikke Stridens Genstand ned i sin Lomme. Men Fortvivlelsen gav den besejrede nyt

Mod, han rettede sig i Vejret og gav Sejrherren med sit Hoved et Stød i Maven, saa han trillede hen ad Jorden. Hvorfor skulde jeg nærmere udmale denne hæslige Kamp, som i Virkeligheden varede længere, end deres Børnekræfter lod formode? Kagen vandrede fra Haand til Haand og skiftede Lomme hvert Øjeblik; men ak! — den skiftede ogsaa Omfang; og da de endelig — udmattede, stønnende og blodige — standsede, fordi det var dem umuligt at fortsætte, eksisterede der sandt at sige ikke mere nogen Stridens Genstand; Brødstykket var forsvundet og var spredt i Smuler, ligesaa fine som de Sandkorn, med hvilke det havde blandet sig.

Dette Skuespil havde berøvet Landskabet dets Glans for mig, og den rolige Glæde, hvori min Sjæl havde fundet Nydelse, førend jeg fik Øje paa disse Puslinger, var fuldstændig forsvundet; jeg var mismodig stemt længe efter, og uophørligt gentog jeg for mig selv: »Der findes altsaa et straalende Land, hvor Brød hedder *Kage* og er en saa sjælden Lækkerbidsken, at det er nok til at opvække en fuldkommen brodermorderisk Krig!«

XVI

URET

Kineserne ser Klokkeslettet paa Kattens Øje.

En Dag opdagede en Missionær paa sin Vandring i Udkanten af Nanking, at han havde glemt sit Ur, og spurgte en lille Fyr, hvad Klokkeren var.

Det himmelske Riges Gadedreng betænkte sig lidt; saa faldt der ham noget ind, og han svarede: »Det skal jeg snart sige Dem.» Et Øjeblik efter viste han sig med en stor tyk Kat paa Armen, og idet han stirrede den stift ind i Øjnene, erklærede han uden Betænkning: »Det er straks Middag.« Hvilket var rigtigt.

Men jeg — naar jeg bøjer mig imod den skønne Féline, som er paa én Gang sit

Køns Hæder, mit Hjertes Stolthed og min Sjæls Duft, enten det er om Natten, eller det er om Dagen, i det fulde Lys eller i den uigennemtrængelige Skygge, ser jeg paa Bunden af hendes vidunderlige Øjne bestandig Timen, ganske tydeligt, bestandig den samme, en Time, der er omfattende, højtidelig, uhyre som Rummet, uden Inddeling i Minutter eller Sekunder — en ubevægelig Time, som ikke er angivet paa Urene, og dog er let som et Suk, hastig som et Øjekast.

Og hvis en eller anden Uvedkommende vilde forstyrre mig, medens mit Blik hviler paa denne yndige Urskive, hvis en eller anden plump og ufordragelig Aand, en eller anden Genvordighedens Djævel vilde komme og sige til mig: »Hvad betragter du dér med saa stor Opmærksomhed? Hvad søger du i dette Væsens Øjne? Ser du Timen i dem, du letsindige og ørkesløse Dødelige?«, vilde jeg svare uden Betænkning: »Ja, jeg ser, hvilken Time det er; det er Evigheden!«

Ikke sandt, Frue, dette er en virkelig fortjenstfuld Lovsang og lige saa svulstig som De selv? Jeg tilstaar, at jeg har haft saa stor Fornøjelse af at baldyre dette fordringsfulde Galanteri, at jeg intet forlanger af Dem til Gengæld.

XVII

EN VERDEN I DIT HAAR

Lad mig længe, længe indaande Vellugten fra dine Lokker, dykke hele mit Ansigt i dem, som en tørstig Mand dykker sit Ansigt i en Kildes Vande, og svinge dem med min Haand som et duftende Lomme-tørklæde for at ryste Erindringer ud i Luften.

Hvis du blot anede alt det, jeg ser! alt det, jeg lugter! alt det, jeg hører i dine Lokker! Min Sjæl gaar paa Langfart i Duften som andres Sjæle i Musiken.

I dine Lokker lever en hel Drøm, fuld af Master og Sejl; der lever store Have, hvis Monsuner fører mig til yndige Himmelstrøg, hvor Rummet er mere blaat og mere dybt, hvor Luften er mættet med Vellugt fra

Frugterne, fra Bladene og fra Menneskenes Hud.

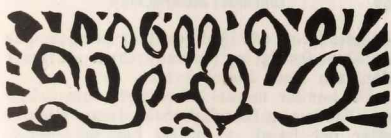
I dit Haars Ocean skimter jeg en Havn med sørgmodige Sange, med kraftige Mænd fra Alverdens Lænde og med Skibe af alle-slags Former, der tegner deres Arkitekturers fine og sammensatte Linjer mod en umaadelig Himmel, hvor den evige Varme triumferer.

I dit Haars Kærtegn genfinder jeg lange smægtende Timer, tilbragte paa en Divan i et smukt Skibs Kahyt, vuggede af Havnens umærkelige Dønning, mellem Blomstervaser og forfriskende Vandkølere.

I dit Haars Gløden indaander jeg Duften af Tobak, blandet med Opium og Sukker; i dit Haars Nat ser jeg Tropehimlens Uendelighed straalet; paa dit Haars dunede Bredder beruser jeg mig i Duft, der er sammensat af Tjære, af Moskus og Kokosolje.

Lad mig længe bide i dine tunge og sorte Fletninger. Naar jeg tygger paa dit elastiske og stridige Haar, er det mig, som aad jeg Minder.

XVIII

OPFORDRING TIL REJSE

Der er et prægtigt Land, et Feland, som jeg drømmer om at besøge sammen med en gammel Veninde. Et sælsomt Land, som er dykket i vort Nordens Taager og som man kunde kalde Okcidentens Orient, Europas Kina, i den Grad har den hede og lunefulde Fantasi dør givet sig frit Løb, i den Grad har den, taalmodig og utrættelig, smykket det med sine kunstfærdige og fine Vækster.

Et sandt Feland, hvor alt er smukt, rigt, roligt, uangribeligt; hvor Overdaadigheden holder af at spejle sig i Ordenen; hvor Livet er frodigt og sødt at aande; hvor Uordenen, Larmen og det uforudsete er udelukket; hvor Lykken er formælet med Stil-

heden; hvor selv Køkkenet er poetisk, paa én Gang frodigt og pirrende; hvor alt ligner dig, min kære Engel.

Du kender denne Febersyge, som griber os i Kulden og Elendigheden, denne Hjemve efter det Land, vi aldrig har set, denne Nysgerrighedens Angst? Det er et Sted, som ligner dig, hvor alt er skønt, rigt, roligt og uangribeligt, hvor Fantasien har bygget og smykket et Vestens Kina, hvor Livet er sødt at aande, hvor Lykken er formælet med Stilheden. Det er dèr, man bør drage hen og leve, det er dèr, man bør drage hen og dø!

Ja, det er dèr, man bør drage hen og aande, drømme og forlænge Timerne ved Fornemmelsernes Uendelighed. En Musiker har skrevet en *Opfordring til Vals*; hvor er han, der vil forfatte den *Opfordring til Rejse*, som man kan rette til den elskede Kvinde, den udvalgte Søster?

Ja, det er i denne Luft det vilde være godt at leve — dèr, langt borte, hvor Timerne, som er mere langsomme, rummer flere Tanker, hvor Urenes Slag forkynder Lykken med en mere dyb og mere betydningsfuld Højtidelighed.

Paa lysende Paneler eller paa dunkelt glødende Gyldenlæder lever hemmelighedsfuldt salige Malerier, rolige og dybe som de Kunstneres Sjæle, der skabte dem. Sol-

nedgangene, der saa rigt farver Spisesalen eller Dagligstuen, siver ind gennem skønne Stoffer eller gennem disse høje forsurede Vinduer, som Blyet deler i talrige Felter. Møblerne er omfangsrige, sære, besynderlige, forsynede med Laase og hemmelige Rum som forfinede Sjæle. Spejlene, Metallerne, Stofferne, Guldsmedearbejdet og Fajancen spiller dør en tavs og hemmelighedsfuld Symfoni for Øjnene; og fra alle Ting, fra alle Kroge, fra Skuffernes Revner og Stoffernes Folder sniger der sig en særegen Vellugt, en Duft fra Sumatra, der er som Værelsernes Sjæl.

Et sandt Feland, siger jeg dig, hvor alt er rigt, rent og lysende, som en god Samvittighed, som et straalende Køkkentøj, som en glimrende Guldsmedebutik, som en broget Juvelerbod! Alverdens Skatte ophober sig dør som i en Mands Hus, naar han er arbejdsom, og han har gjort sig fortjent til hele Verden. Et sælsomt Land, der staar over de andre, som Kunsten staar over Naturen, hvor denne er lutret af Drømmen, hvor den er rettet, forskønnet, omsmeltet.

Lad dem søge, lad dem søge atter og atter, lad dem uophørligt flytte deres Lykkes Grænser længere bort, disse Havedyrknin-gens Alkymister! Lad dem udsætte Pris-belønninger paa tredsindstyve og paa hundrede Tusind Gylden for den, der løser

deres ærgerrige Opgaver! Jeg har fundet min sorte Tulipan og min blaa Georgine!

Uforlignelige Blomst, genfundne Tulipan, symbolske Georgine, er det ikke dør, i hint skønne Land, der er saa roligt og drømmende, man burde drage hen og leve og blomstre? Vilde du ikke blive indesluttet i din Analogi, og vilde du ikke, for at tale med Mystikerne, kunne spejle dig i din egen *Korrespondance*?

Drømme! bestandig Drømme! og jo mere higende og forfinet Sjælen er, desto mere fjerner Drømmen den fra det mulige. Ethvert Menneske bærer i sig sin Dosis naturlig Opium, uafsladelig udsondret og fornyet, og hvor mange Timer fra Fødslen til Døden kan vi tælle, som er fyldte af den virkelige Nydelse, af den gennemførte og afgjorte Handling? Skal vi nogensinde leve, skal vi nogensinde færdes i dette Billede, som min Sjæl har malet, dette Billede, som ligner dig?

Disse Skatte, disse Møbler, denne Overdaadighed, denne Orden, disse Dufte, disse vidunderlige Blomster, det er dig. Det er atter dig, disse store Floder og disse stille Kanaler. Disse mægtige Skibe, som de bærer, tungt lastede med Rigdomme, og hvorfra Søfolkenes ensformige Opsange stiger, det er mine Tanker, som slumrer eller som vugger paa dit Bryst. Du fører dem sagte-

lig mod Havet, som er Uendeligheden, alt imens du afspejler Himlens Dybder i din skønne Sjæls Klarhed; — og naar de, trætte af Dønningen og bugnende af Orientens Produkter, igen styrer ind mod den hjemlige Havn, saa er det atter mine berigede Tanker, der vender tilbage fra Uendeligheden til dig.

XIX

DE FATTIGES LEGETØJ

Jeg vil her fremsætte Ideen til en uskyldig Adspredelse. Der er saa faa Fornøjelser, som ikke er brødefulde!

Naar De gaar ud om Morgenen i den Hensigt at flakke om paa Landevejene, fyld saa Deres Lommer med smaa Stykker Skillingslegetøj — saasom en Sprællemænd, Smedene, der hamrer paa Ambolten, eller Rytteren og hans Hest, hvis Hale er en Fløjte — og forær det til de fremmede og fattige Børn, som De møder udenfor Værts-husene eller ved Foden af et Træ. De skal se, hvor deres Øjne bliver store. Straks vover de ikke at tage imod det; de tvivler om deres Lykke. Saa griber deres Hænder hurtigt om Gaven, og de flygter afsted

ligesom Kattene, der først i lang Afstand fra os æder det Stykke, vi har givet dem, da de har lært, at man skal have Mistro til Mennesket.

Ved en Vej, bag Gitteret til en stor Have, hvor et prægtigt Landsted langt inde lyste frem, skinnende hvidt i Solen, stod et smukt og sundt Drengbarn, der var iført en af disse Landligger-Dragter, som er saa kokette.

Overdaadighed, Sorgløshed og det daglige Skue af Rigdom gør den Slags Børn saa smukke, at man skulde tro, de var skabt af et andet Stof end Middelklassens eller de Fattiges Børn.

Ved Siden af i Græsset laa et pragtfuldt Stykke Legetøj, ligesaa straalende som dets Ejermand, lakeret, forgyldt, klædt i Purpurkjole og oversaaet med Fjer og Glasstads. Men Barnet ænsede ikke sit Yndlingslegetøj, der var noget ganske andet, som tiltrak sig dets Opmærksomhed.

Paa den anden Side af Gitteret, ude paa Vejen mellem Tidslerne og Brændenælderne, stod en anden Dreng, snavset, lurvet, mørk i Huden, en af disse Pariaunger, hvis Skønhed et upartisk Øje vilde kunne opdage, dersom det rensede ham for Elendighedens frastødende Smuds — ligesom Kenderens Øje aner et vidunderligt Maleri selv under den tykkeste Vognlakering.

Gennem dette symbolske Gitter, der ad-

skilte to Verdener, Landevejen og Herregaarden, viste det fattige Barn sit Legetøj til det rige Barn, der slugte det med Øjnene som en sjælden og ukendt Ting. Dette Legetøj, som den lille snavsede Fyr pirrede ved og rystede og svingede frem og tilbage i en tilgitret Kasse, var en levende Rotte! Forældrene havde, utvivlsomt af Sparsommelighed, hentet Legetøjet ud af selve Livet.

Og de to Børn lo broderligt til hinanden, med Tænder, der var *lige* hvide.

XX

FEERNES GAVER

Feerne holdt stor Forsamling; de skulde uddele Gaver til alle de Nyfødte, der var kommen til Verden i de sidste fireogtyve Timer.

Alle disse tusindaarige og lunefulde Skæbnens Søstre, alle disse Glædens og Smertens besynderlige Mødre var højst forskellige: nogle havde en mørk og sur Mine, andre saa overgivne og skæmtfulde ud; nogle var unge og havde altid været unge, andre var gamle og havde altid været gamle.

Alle de Fædre, der sætter deres Lid til Feerne, var kommen, hver med sin Nyfødte paa Armen.

Gaverne, Evnerne, Lykketræffene, de uovervindelige Tilfældigheder var dyngede

op ved Siden af Dommersædet ligesom Præmierne paa Tribunen ved en Prisuddeling. Det særegne ved denne Lejlighed var, at Gaverne ikke var Belønning for nogen Anstrengelse, men tvertimod en Naade, som tilstodes den, der endnu ikke havde levet, en Naade, der kunde bestemme hans Skæbne og ligesaa godt blive Kilden til hans Ulykke som til hans Lykke.

De stakkels Feer havde meget travlt; thi Ansørgernes Mængde var stor, og Overgangsverdenen mellem Mennesket og Gud er, som vi, underkastet den frygtelige Lov, der hedder Tiden og dens endeløse Afkom: Dagene, Timerne, Minutterne, Sekunderne.

De var i Virkeligheden ligesaa forstyrrede som Ministre paa en Modtagelsesdag eller Personalet paa Assistenshuset, naar en national Festdag tilsteder en gratis Indløsning. Jeg tror endogsaa, at de fra Tid til anden betragtede Urviseren med ligesaa stor Utaalmødighed som de menneskelige Dommere, der har været i Virksomhed ligefra Morgenstunden og ikke kan lade være med at drømme om Middagsmaden, Familien, Slo-brok og Tøfler. Hvis der i den overnaturlige Retfærdighed er en Smule Overrøvelse og Tilfældighed, lad os saa ikke undre os over, at det samme undertiden er Tilfældet i den menneskelige. Vi vilde i saa Fald selv være uretfærdige Dommere.

Der blev da ogsaa den Dag begaaet nogle Bommerter, man kunde have Lov til at betragte som besynderlige, hvis Forsigtigheden og ikke Lunefuldheden var Feernes evige Kendetegn.

Saaledes blev Evnen til magnetisk at drage Pengene til sig tilstaaet en meget rig Familjes eneste Arving, som hverken var udstyret med noget Anlæg for Gavmildhed eller med nogensomhelst Lystenhed overfor Livets mest synlige Goder, og som derfor senere hen maatte være i en vidunderlig Forlegenhed med sine Millioner.

Saaledes blev Kærligheden til det Skønne og stor poetisk Evne skænket Sønnen af en Tigger, en Stenbrudsarbejder, som ikke paa nogensomhelst Maade kunde fremhjælpe sit beklagelsesværdige Afkoms Evner eller tilfredsstille dets Fornødenheder.

Jeg har glemt at fortælle, at Uddelingen i disse højtidelige Tilfælde er uigenkaldelig, og at ingen Gave kan afslaas.

Alle Feerne var i Færd med at rejse sig i den Tro, at deres Hoveri var endt; thi der var ikke mere nogen Gave eller Gunst at smide i Grams til alt dette menneskelige Smaakrav, da en skikkelig Mand, rimeligvis en stakkels Smaahandlende, rejste sig op, greb fat i den nærmeste Fe, i hendes Kjole af mangefarvede Damp, og udbrød: »Aa, Frue! De glemmer os! Min lille Dreng

har endnu ikke faaet noget! Jeg vil ikke være kommen herhen for ingenting.«

Feen kunde have Grund til at blive forlegen; thi der var ingenting tilbage. Imidlertid huskede hun i Tide paa en velkendt om end sjælden anvendt Lov i den overnaturlige Verden, der bebos af de ugribelige Guddomme, som er Menneskets Venner og ofte er tvungne til at rette sig efter dets Lidenskaber, saasom Feerne, Gnomerne, Salamandrene, Sylfiderne, Sylferne, Nisserne, Havmændene og Havfruerne — jeg mener den Lov, der indrømmer Feerne i et Tilfælde som dette, det vil sige, naar Gaverne er sluppet op, Magt til at give én endnu, som Tillæg og Undtagelse, dog under Forudsætning af, at hun har Fantasi nok til straks at finde paa den.

Altsaa svarede den gode Fe med en Aandsnærværelse, hendes Rang værdig: »Jeg giver din Søn . . . jeg giver ham . . . den Gave at behage!«

»Men hvordan behage? Behage . . .? Hvorfor behage?« spurgte haardnakket den lille Butiksmand, der utvivlsomt var et af disse Dusingmennesker, der er ude af Stand til at hæve sig til det Urimeliges Logik.

»Fordi! Fordi!« svarede Feen vred og vendte ham Ryggen; og da hun havde indhentet sine Søstres Skare, sagde hun til

dem: »Hvad mener I om denne lille forfængelige Franskmand, som vil forstaa Alting, og som efter at han har faaet den allerbedste af alle Gevinsterne til sin Søn, endnu vover at spørge og at drøfte det, som ikke kan drøftes?«

XXI

FRISTELSERNE

To pragtfulde Sataner og en ikke mindre pragtfuld kvindelig Djævel steg sidste Nat op ad den gaadefulde Trappe, ad hvilken Helvede retter sine Stormangreb mod Menneskenes Svaghed, naar de sover, og træder i hemmelig Forbindelse med dem. Og de tog pralende Opstilling foran mig, som paa en Estrade. En svovlagtig Glans straaledes ud fra disse tre Skikkelser, som saaledes løsnede sig fra Nattens skumle Baggrund. De havde saa stolt en Herskermine, at jeg først antog dem alle tre for virkelige Guder.

Den første Satans Ansigt var af et tve-kønnet Præg, og hans Legemes Linjer havde ogsaa de antike Bacchusskikkelsers Blødhed. Hans skønne smægtende Øjne havde

en taaget og ubestemmelig Farve og lignede Violer, der endnu tynges af en Skylregns Taarer, og hans halvaabne Læber var som hede Røgelsekar, hvorfra der udbredte sig en Parfumehandels Vellugt, og hver Gang han sukkede, oplystes flagrende Moskusinsekter af hans Aandes Glød.

Omkring den purpurfarvede Tunika havde han, som et Bælte, rullet en farvespillende Slange, der med løftet Hoved smægtende vendte sine Øjne som to Gløder op imod ham.

I dette levende Bælte hang der, afvekslende med smaa Flasker fyldte med farlige Vædsker, skinnende Knive og Lægeinstrumenter. I den højre Haand holdt han en anden lille Flaske, hvis Indhold var af et lysende Rødt, og som til Paaskrift bar disse besynderlige Ord: »Drik, dette er mit Blod, en ufejlbarlig Livsdrik«; i den venstre Haand en Violin, som han utvivlsomt brugte til at udsynges sine Glæder og Sorger og til i Heksesabbathens Nætter at udbrede sin Gal-skabs Smitte.

Ved hans fine Ankler slæbte nogle Ringe af en Guldlænke, og naar disse nødte ham til at sænke sit Blik mod Jorden, betragtede han forfængeligt Neglene paa sine Fødder, der var straalende og blanke som kunstfuldt forarbejdede Stene.

Han saa paa mig med sine utrøsteligt

forpinte Øjne, fra hvilke der sivede en besnærende Beruselse ud, og han sagde til mig med en syngende Stemme: »Hvis du vil, hvis du vil, saa skal jeg gøre dig til Konge over Sjælene, og du skal blive Hersker over det levende Stof i endnu højere Grad, end Billedhuggeren er i Stand til at være det over Leret, og du skal lære den Fryd at kende, der ustandselig fødes paany: at gaa ud af dig selv for at glemme dig i din Næste og drage Sjælene til dig i den Grad, at de smelter sammen med din egen.«

Og jeg svarede ham: »Jeg takker dig af Hjertet! Jeg skytter ikke om denne Ladning Væsner, som uden Tvivl ikke duer mere end mit eget arme Jeg. Skønt jeg har en eller anden Skændsel at mindes, ønsker jeg ikke at glemme noget; og selv om jeg ikke kendte dig, du Uhyre, saa er alle dine hemmelighedsfulde Knive, dine tvetydige Flasker, de Kæder som dine Fødder er indviklede i, Symboler, som tilstrækkeligt forklarer Ulæmperne ved dit Venskab. Behold du blot dine Gaver for dig selv.«

Den anden Satan havde hverken denne paa én Gang tragiske og smilende Mine eller disse skønne og indsmigrende Lader eller denne forfinede og parfumerede Skønhed. Det var et vældigt Mandfolk med et tykt Ansigt uden Øjne, hans tunge Vom

hang ned over Laarene og hele hans Hud var, ligesom ved en Tatoivering, forgyldt og overmalet med en Mængde smaa Skikkelser, der bevægede sig og som fremstillede de talrige Former for den almene Elendighed. Der var smaa udtærede Mænd, som hængte sig paa et Søm; der var vanskabte, magre Mandslinger, hvis bønfoldende Øjne tiggede om en Almisse i endnu højere Grad end deres skælvende Hænder; der var endvidere gamle Mødre, der bar vantrevne, ufuldbaarne Børn, som hagede sig fast til deres slatne Bryster. Der var mange andre endnu.

Den tykke Satan bankede med sin Næve paa sin uhyre Bug, der kom en lang og stærk Metalklirren ud, som endte i en dump Stønnen af talrige menneskelige Stemmer. Og han lo og viste samtidig skamløst sine bedærvede Tænder — med en mægtig og idiotisk Latter, ligesom visse Mænd fra alle Lande, naar de har spist altfor godt.

Og han sagde: »Jeg kan give dig det, som opnaar alt, og som opvejer alt, det som erstatter alt!« Og han bankede paa sin Kæmpemave, hvis klingende Ekko dannede Kommentaren til hans plumpe Ord.

Jeg vendte mig fra ham med Afsky og svarede: »Jeg har for min egen Nydelses Skyld ikke Brug for *Nogens* Elendighed; og jeg skytter ikke om en Rigdom, der som

et Tapetpapir er formørket af alle de Ulykker, der er fremstillede paa din Hud.«

Hvad den kvindelige Djævel angaar, vilde jeg lyve, hvis jeg nægtede, at hun ved første Øjekast forekom mig at besidde en besynderlig Fortryllelse. For at bestemme denne Fortryllelse, vilde jeg ikke kunne finde noget bedre at sammenligne den med end den Ynde, man finder hos meget skønne Kvinder, der er ved at tabe sig, og som alligevel ikke ældes, og hvis Skønhed bevarer Ruinernes gennemtrængende Trolddom.

Hun havde et paa een Gang bydende og brutt Udseende, og hendes Øjne ejede, skønt de var bedrøvede, en lammende Magt. Mest blev jeg slaaet af det hemmelighedsfulde i hendes Stemme, i hvilken jeg genfandt Erindringen om de yndefuldeste Altstemmer og tillige lidt af Haardheden i de Struber, der uophørligt beskylles af Spiritus.

— »Vil du lære min Magt at kende?« — sagde den falske Gudinde med sin fortryllende og modsætningsrige Stemme. »Lyt!«

Og saa tog hun en vældig Trompet for Munden; som en Rørføjte med Baand var den omvundet med Titrerne paa Alverdens Blade, og igennem denne Trompet skreg hun mit Navn ud, det rullede gennem Rummet med en Støj som af tusind Torden-skrald og naaede mig igen, kastet tilbage af Ekkoet fra den fjerneste Planet.

»I Djævlens Navn! sagde jeg, halvt overvundet, »det lød jo pragtfuldt! Men da jeg med større Opmærksomhed iagttog den forførende Raktermær, forekom det mig, at jeg kendte hende igen, at jeg havde set hende klinke med nogle Fyre af mit Bekendtskab, og den hæse Kobberklang bragte mit Øre en ubestemt Erindring om en Skøgetrompet.

Derfor svarede jeg ogsaa med al min Foragt: »Gaa! Jeg egner mig ikke til at ægte en, der har ladet sig elske af visse Mænd, som jeg ikke gider nævne!«

Sandelig havde jeg Ret til at være stolt af et saa modigt Afslag. Men ulykkeligvis vaagnede jeg, og al min Kraft forlod mig. »Jeg maa virkelig have sovet meget tungt, sagde jeg til mig selv, siden jeg udviste saadanne Skrupler. Aa! om de kunde komme tilbage, mens jeg er vaagen, saa skulde jeg ikke være saa prikken paa det!«

Og jeg paakaldte dem højt og lydeligt, bønfyldende dem om at tilgive mig og tilbydende dem at vanære mig saa ofte, det maatte være nødvendigt for at gøre mig fortjent til deres Gunst; men jeg havde utvivlsomt fornærmet dem groft, thi de kom aldrig igen.

XXII

AFTENSKUMRINGEN

Lyset svinder. En dyb Fred fødes i de stakkels Sjæle, der er trætte af Dagens Møje; og deres Tanker antager Skumringens ømme og ubestemmelige Farver.

Dog, oppe fra Bjærget trænger der ned til min Altan, igennem Aftenens gennemsigtige Skyer, en stærk Hysten, der er sammensat af en Mængde skingrende Skrig, som Rummet forvandler til en uhyggelig Harmoni, ligesom naar Højvandet stiger, eller en Storm er i Anmarsch.

Hvem er de ulykkelige, som Aftenen ikke bringer Ro, og som, lig Uglerne, i Nattens Komme ser Indvarslingen af en Heksesabbath?

Denne ildevarslende Tuden naar os fra det sorte Hospital, der ligger paa Bjærget; og om Aftenen, naar jeg rygende betragter Hvilen i den uhyre Dal, der er tæt bebygget med Huse, hvor hvert Vindu siger: »Her hersker Freden nu; her hersker Glæden i Familjens Skød!« da kan jeg, hver Gang Vinden blæser deroppe fra, vugge min Tanke i Undren over denne Efterligning af Helvedes Harmonier.

Skumringen ophidser de gale. — Jeg kan huske, at jeg har haft to Venner, som Skumringen gjorde fuldstændig syge. Den ene tilsidesatte under de Omstændigheder ethvert Hensyn til Venskab og Høflighed og opførte sig som en Vild overfor hvemsomhelst. Jeg har set ham smide en fortræffelig Kylling, i hvilken han troede at se en eller anden fornærmende Hieroglyph, i Hovedet paa en Hotelvært. Aftenen, de dybe Vellysters Bebuder, ødelagde for ham de allerlækreste Ting.

Den anden, en skuffet Ærgerrighed, blev, alt som Dagen led, mere sur, mere mørk, mere kivagtig. Sagtmodig og omgængelig, saalænge det endnu var Dag, var han skaanselsløs om Aftenen; og det var ikke alene mod andre, men ogsaa mod ham selv, at hans Skumringsskabs rasede.

Den første er død gal, ude af Stand

til at kende sin Hustru og sit Barn; den anden bærer i sig et evigt Ildebefindendes Uro, og blev der end forundt ham alle de Hædersbevisninger, som Republikker og Fyrster kan tildele, tror jeg dog, at Skumringen fremdeles vilde optænde et brændende Begær i ham efter indbildte Udmærkelser. Natten, som gød sit Mulm i deres Sjæle, skaber Lys i min, og skønt det ikke er sjældent at se den samme Aarsag fremkalde to forskelligartede Virkninger, er jeg altid ligesom tynget og forurolet deraf.

O Nat! o forfriskende Mulm! I er for mig Tegnet til en indre Fest, I er Befrielsen for en Angst! I Sletternes Ensomhed, i en Hovedstads Stenlabyrinther er I, Stjernernes Funklen, Lygternes Straalevæld, Frihedsgudindens Fyrværkeri!

Skumring, hvor du er blid og øm! Det svage Rosenskær, der endnu ulmer i Horisonten som Dagens Dødskamp under Natens sejrrige Vælde, Kandelabrenes Blus, der danner Pletter af et kraftigt rødt mod Solnedgangens sidste Glans, de tunge Draperier, som en usynlig Haand trækker frem fra Østens Dybder, udtrykker alle de sammensatte Følelser, der kæmper i Menneskets Hjerte i Livets højtidelige Stunder.

Man kommer ogsaa til at tænke paa en af disse sælsomme Danserindekjoler, hvor

et gennemsigtigt og dunkelt Flor lader skimte et blændende Skørts dæmpede Pragt, som den yndige Fortid glimter frem under den sorte Nutid; og de flimrende Guld- og Sølvstjerner, hvormed den er oversaaet, ligner disse Sjælens Ildsyner, der først rigtig tændes under Nattens dybe Sorg.

XXIII

ENSOMHEDEN

En menneskevenlig Avisskriver fortæller mig, at Ensomheden er skadelig for Mennesket; og til Støtte for denne sin Paa-stand citerer han, som alle Vantro, Udtalelser af Kirkefædrene.

Jeg ved vel, at Djævlens gerne besøger de øde Steder, og at Drabets og Bryndens Aand sælsomt opflammes i Ensomheden. Men det var maaske muligt, at denne Ensomhed kun er farlig for den ledige og udskejende Sjæl, der befolker den med sine egne Lidenskaber og Hjernesvind.

Vist er det, at et Vrøvlhoved, hvis højeste Lyst det er at tale fra Toppen af et Katheder eller en Tribune, vilde være meget udsat for at blive forrykt paa Ro-

binsons Ø. Jeg forlanger ikke Crusos standhaftige Dyder af min Avisskriver; men jeg fordrer, at han ikke retter Anklage mod dem, der elsker Ensomheden og Mysteriet.

Der gives i vore snakkesalige Racer Individer, som med mindre Forfærdelse vilde underkaste sig Dødsstraffen, dersom de fik Lov til oppe fra Skafottet at holde en vidtløftig Tale uden at behøve at frygte for, at Santerres Trommer i Utide skulde afskære dem Ordet.

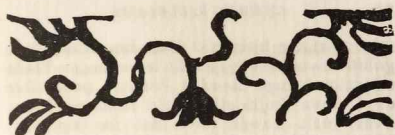
Jeg beklager dem ikke; thi jeg forstaar, at deres oratoriske Udgydelser skaffer dem lignende Nydelser, som dem, andre finder i Tavsheden og Selvfordybelsen; men jeg foragter dem.

Jeg ønsker fremfor alt, at min fordømte Avisskriver vil lade mig more mig, som jeg har Lyst. »De føler altsaa aldrig — sagde han til mig med en højst apostolisk Snøvelen — Trang til at dele Deres Nydelser med andre?« Det er den pureste Misundelse! Han ved, at jeg ringeagter hans, og saa kommer han og vil snige sig ind i mine, den ækle Snyltegæst!

»Denne store Ulykke, ikke at kunne være ene!« siger La Bruyère etsteds, som for at beskæmme alle dem, der jager afsted for at glemme sig selv i Mængden, fordi de uden Tvivl frygter for ikke at kunne holde sig oppe ved egen Kraft.

»Næsten alle vore Ulykker kommer der af, at vi ikke har forstaaet at blive i vort Kammer,« siger en anden Vismand, jeg tror Pascal, og minder saaledes i Selvfordybel-sens Celle om alle hine forstyrrede Hoveder, der søger Lykken i Bevægelsen og i en Prostitution, som jeg kunde kalde *broderlig*, hvis jeg vilde tale mit Aarhundredes skønne Sprog.

XXIV

PLANERNE

Han sagde til sig selv, mens han spaserede omkring i en stor og ensom Park: »Hvor hun dog vilde se smuk ud, naar hun i et sammensat og pragtfuldt Hofkostyme, gennem en skøn Aftens Luft, steg ned ad Marmortrinene fra et Palads, der laa lige foran Bassinerne og de store Plæner. Thi hun har af Naturen en Fyrstindes Holdning.«

Paa sin Vej senere hen gennem en Gade standsede han foran en Kunsthandel, og da han her i en Mappe fik Øje paa et Stik, der forestillede et tropisk Landskab, sagde han til sig selv: »Nej! det er alligevel ikke i et Slot, jeg kunde ønske at eje hendes dyrebare Liv. Der vilde vi ikke

føle os rigtig hjemme. Desuden vilde disse guldovertsaede Vægge ikke levne nogen Plads til at anbringe hendes Portræt paa. Der er i disse højtidelige Sale ikke en Krog, hvor man kunde have det for sig selv. Visselig, *dér* er det, jeg skulde bo for at dyrke mit Livs Drøm.«

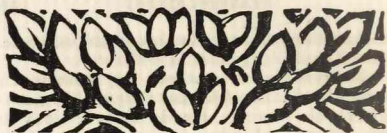
Og mens han ivrigt studerede hver enkelt Del af Stikket, fortsatte han ved sig selv: »Ved Havets Bred et smukt Træhus, gemt mellem alle disse underlige og skinnende Trær, som jeg har glemt Navnene paa i Luften en berusende, ubestemmelig Vellugt i Hytten en stærk Duft af Roser og Moskus længere borte, bag vor lille Bolig, Mastetoppe, der vugges af Dønningen omkring os, hinsides Værelset, som er oplyst af et rosenrødt Skær, der sies af Rullegardinerne, og er prydet med friske Maatter og besnærende Blomster, hvor der findes sjældne Stole i portugisisk Rococo af et tungt og dunkelt Træ (hvor hun kunde hvile saa roligt, saa behageligt viftet, mens hun røg en svagt opiumholdig Tobak!) hinsides Væggene en Støjen fra Fuglene, der er berusede af Lyset, og en Pludren fra de smaa Negerpiger og om Natten som et Akkompagnement til mine Drømme de syngende Træers, de melankolske Filaoers Klage. Jo, *dér* er den, den

Dekorations skønne Ramme, som jeg søgte. Hvad skulde jeg med et Palads?

Længere henne paa sin Vej gennem en lang Allé fik han Øje paa et pynteligt Gæstgiversted, hvor to leende Hoveder bøjede sig ud ad et Vindu, der oplivedes af brogede Sirtsesgardiner. Min Tanke — sagde han straks til sig selv — maa da være en slem Landstryger, at den kan drage saa langt bort for at søge det, som er mig saa nær. Glæden og Lykken bor i det første det bedste Herberg, i det tilfældige Herberg, der er saa frugtbart paa Nydelser. Et stort Baal, skrigende farvet Fajance, et tarveligt Aftensmaaltid, en kras Vin og en meget bred Seng med Lagner, der er en Smule grove, men friske; gives der noget bedre?

Og han gik hjem, og i den Time, hvor Visdommens Raad ikke længer kvæles af det ydre Livs Summen, sagde han til sig selv: Jeg har i Dag i Drømme boet tre Steder, som alle har givet mig en lige stor Glæde. Hvorfor da tvinge mit Legeme til at skifte Plads, naar min Sjæl rejser saa raskt? Og hvorfor skulde jeg udføre mine Planer, naar Planer i sig selv er en tilstrækkelig Nydelse?

XXV

DEN SKØNNE DOROTHEA

Solen tynger Byen med sit lodrette og frygtelige Lys; Sandet er blændende, og Havet flimrer. Den besejrede Verden segner dorskt hen og holder en Siesta, der er en Art Død, fuld af Sødme, hvor den sovende halvvaagen nyder sin Afmagts Vellyst.

Men Dorothea vandrer stærk og stolt som Solen frem gennem den øde Gade, ene levende i denne Time under det umaadelige Blaa og tegnende en sort og iøjnespringende Plet mod Lyset.

Hun vandrer frem, blødt vuggende sin Overkrop, der er saa smækker paa de saa brede Hoffer. Hendes tætsluttende Silkekjole, der er rosenfarvet og gennemsigtig, fremhæver sig levende mod hendes Huds Mørke

og støber nøjagtigt hendes lange Liv, hendes svaje Ryg og hendes spidse Bryster.

Hendes røde Parasol, der er gennemsvivet af Lyset, kaster sine Refleksers blødende Sminke over hendes mørke Ansigt.

Vægten af hendes vældige og blaalige Haar trækker det fine Hoved tilbage og giver det et ladt og sejrrikt Udtryk. Tunge Ørenlommer hvisper hemmeligt til hendes smaa yndefulde Øren.

Fra Tid til anden lister Havbrisen sig til at løfte en Flig af hendes bølgende Skørt og viser hendes lysende og pragtfulde Ben; og hendes Fod, der ligner Fødderne paa de Marmorgudinder, som Europa lukker inde i sine Musæer, prenter trofast sin Form i det fine Sand. Thi Dorothea er saa uendelig behagesyg, at Glæden over at beundres hos hende sejrer over den frigivne Kvindes Hovmod, og skønt hun er fri, vandrer hun uden Sko.

Saadan skrider hun frem, harmonisk, lykkelig ved at leve og smilende med et hvidt Smil, som om hun et Steds langt borte i Rummet skimtede et Spejl, der kastede hendes Gang og hendes Skønhed tilbage.

Hvad er det dog for en dunkel Magt som — i den Time, hvor selv Hundene stønner af Smerte under Solen, der martrer dem —

faar hende til at gaa her, hun, den lade Dorothea, skøn og kold som Bronze?

Hvorfor har hun forladt sin lille Bolig, der er indrettet saa koket, og som Blomsterne og Sivmaatterne med en ringe Bekostning gør til et fuldkomment Boudoir; hvor hun har saa megen Glæde af at kæmme sig og ryge og lade sig vifte eller betragte sig selv i Spejlet fra sine store Fjedervifter, mens Havet, som slaar mod Stranden hundrede Skridt derfra, giver hendes ubestemte Drømmerier et mægtigt og ensformigt Akkompagnement, og mens Jærngryden, hvor der koger en Ragout af Krabber med Ris og Safran fra Baggrunden af Gaarden sender hende sin pirrende Duft i Møde.

Maaske har hun et Stævnemøde med en eller anden ung Officer, som paa fjerne Strande af sine Venner har hørt om den navnkundige Dorothea. Ganske sikkert vil hun, det troskyldige Væsen, bede ham beskrive hende et Operabal, og spørge ham, om man der gaar med bare Fødder ligesom ved Dansene om Søndagen, hvor selv de gamle Kafferkvinder bliver berusede og rasende af Glæde; og saa endelig om de smukke Damer i Paris allesammen er smukkere end hun.

Dorothea er beundret og forkælet af alle, og hun vilde være fuldkommen lykkelig, hvis hun ikke var nødt til at sammen-

skrabe Piaster paa Piaster for at kunne løskøbe sin lille Søster, som er godt og vel elleve Aar og allerede moden, og saa smuk! Sikkert vil det lykkes hende, den gode Dorothea; Barnets Herre er saa gerrig, altfor gerrig til at forstaa nogen anden Skønhed end de blanke Daleres!

XXVI

DE FATTIGES ØJNE

Saa du ønsker at vide, hvorfor jeg nu er kommen til at hade dig. Sikkert vil det være mindre let for dig at forstaa det end for mig at forklare det; thi du er, tror jeg nok, det mest fuldendte Eksempel paa kvindelig Uimodtagelighed for Fornuft, som man kan tænke sig.

Vi havde sammen tilbragt en lang Dag, som havde forekommet mig kort. Vi havde lovet hinanden, at alle vore Tanker skulde være fælles, og at vore to Sjæle fra nu af skulde udgøre én; — en Drøm, som der forøvrigt ikke er nogetsomhelst originalt ved uden det, at skønt alle Mennesker har drømt den, er der ingen, der har virkelig-gjort den.

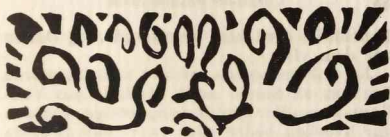
Om Aftenen var du blevet lidt træt, og du fik Lyst til at sidde udenfor en ny Kafé paa Hjørnet af en ny Boulevard, der endnu var helt fuld af Murbrokker, men allerede brammede med sine ufuldendte Herligheder. Kaféen straaledede. Selv Gassen udfoldede en Premières hele Glød og oplyste af al sin Kraft Murenes blændende Hvidhed, Spejlenes skinnende Flader, Listernes og Gesimsernes Guld, de pluskæbede Pager, som Hundekobbelet trak af med, Damerne, der lo til Falken paa deres Haand, Nymferne og Gudinderne med Frugter, Postejer og Vildt paa Hovedet, Heberne og Ganymederne, der i fremstrakt Haand holdt en lille Kande med duftende Te eller en tvefarvet Obelisk, lavet af Is — hele Historien og hele Mythologien i Fraadseriets Tjeneste.

Lige foran os, ude paa Kørebanen, stod en skikkelig Mand paa omtrent fyrretyve Aar, med et træt Ansigt og graasprængt Skæg, plantet til Stedet; ved den ene Haand holdt han en lille Dreng, og paa den anden Arm bar han et lille Væsen, der endnu var for svagt til at gaa. Han optraadte som Barnepige og lod sine Børn nyde godt af Aftenluften. Allesammen i Laser. Disse tre Ansigter var overmaade alvorlige, og disse seks Øjne stirrede stift paa den nye Kafé med en Beundring, der var lige stor hos dem alle, men af forskellig Art efter Alderen.

Faderens Øjne sagde: »Hvor det er smukt! hvor det er smukt! man skulde tro, at alt denne usle Verdens Guld havde samlet sig paa disse Mure.« — Den lille Drengs Øjne sagde: »Hvor det er smukt! hvor det er smukt! men det er et Hus, hvor kun de Folk kan komme, der ikke er af samme Slags som vi.« — Men den mindstes Øjne var altfor overvældede til at kunne udtrykke andet end en dyb og maabende Fryd.

Det hedder i Viserne, at Glæden gør Sjælen god og blødgør Hjertet. For mit Vedkommende følte jeg den Aften, at Visen havde Ret. Jeg var ikke blot rørt over denne Familje af Øjne; men jeg følte mig ogsaa en Smule skamfuld over vore Glas og vore Karaffer, der var større end vor Tørst. Jeg havde vendt mine Øjne mod dine, du Elskede, for i dem at læse *min* Tanke; jeg stirrede ind i Dybet af dine Øjne, der er saa skønne og saa besynderlig blide, disse grønne Øjne, som Omskifteligheden bebor, og som Maanen beaander — da jeg hørte dig sige: »De Mennesker der er dog utaalelige med deres Øjne, der er opspilede som Ladeporte! Kunde du ikke bede Værten om at faa dem bort herfra?«

I den Grad er det vanskeligt at forstaa hinanden, min kære Engel, i den Grad er Tanken umeddelelig, selv mellem Mennesker, der elsker hinanden!

XXVII

EN HELTEDØD

Fancioulle var en beundringsværdig Bajads og næsten Ven af Fyrsten. Men for de Mennesker, hvis Liv er viet Komiken, ejer de alvorlige Ting noget skæbnesvangert tillokkende, og skønt det kan synes besynderligt, at Ideer som Fædreland og Frihed despotisk kan bemægtige sig en Gøglers Hjerne, saa traadte Fancioulle dog en Dag ind i en Sammensværgelse, der var bleven dannet af nogle misfornøjede Adelsmænd.

Der findes allevegne velsindede Mennesker, som med Glæde angiver disse galdesyge Gemytter, der vil afsætte Fyrsterne og vende op og ned paa Samfundet uden at spørge det ad. De omtalte Adelsmænd og

Fancioulle med blev arresterede, og Døden var dem vis.

Jeg vil gerne tro, at det virkelig gjorde Fyrsten en Smule ondt at finde sin Yndlingsskuespiller blandt de opsætsige. Fyrsten var hverken bedre eller værre end de fleste andre. Men en overordentlig Pirrelighed gjorde ham i mangfoldige Tilfælde mere grusom og mere herskesyg end alle hans Lige. Som en lidenskabelig Elsker af Kunst og forøvrigt tillige en udmærket Kender var han ganske umættelig efter Vellyster. Ret ligegyldig overfor Menneskene og Moralen og en virkelig Kunstner selv, kendte han kun een eneste farlig Fjende: Livsleden, og de mærkelige Anstrængelser, han gjorde sig for at undfly eller besejre denne Jordens Tyran, vilde sikkert hos en streng Historieskriver have forskaffet ham Tilnavnet: Uhyret, hvis det indenfor hans Omraade havde været tilladt at skrive noget-somhelst andet, end hvad der direkte gik ud paa at vække Lyst eller Forbavselse, hvilken er en af de mest udsøgte Former for Lystfølelse. Denne Fyrstes store Ulykke var, at han aldrig fik en Skueplads, der var stor nok for hans Geni. Der er unge Neroer, som kvæles indenfor altfor snævre Grænser, og hvis Navn og gode Vilje for bestandig vil forblive skjult for de kommende Aarhundreder. Det uforudseende Forsyn havde

givet denne Evner, der var større end hans Rige.

Pludselig udbredte det Rygte sig, at Herskeren vilde benaade alle de S sammensvorne; og Oprindelsen til dette Rygte var Meddelelsen om et stort Skuespil, hvor Fancioulle skulde spille en af sine vigtigste og bedste Roller, og hvor selv de dømte Adelsmænd — efter hvad man fortalte — skulde være tilstede; et øjensynligt Tegn, tilføjede de overfladiske Hoveder, paa Fyrstens højmodige Hensigter.

Af en Mand, der saa vel fra Naturens som fra Udviklingens Side var i den Grad ekscentrisk, kunde man vente sig alt, selv Retfærdighed, selv Mildhed, især hvis han havde kunnet gøre sig Haab om derved at finde uventede Nydelser. Men for den, der som jeg havde haft Lejlighed til at trænge længere ned i denne umættede og syge Sjæls Dybder, var det uendelig meget mere sandsynligt, at Fyrsten havde i Sinde at danne sig et Skøn over de sceniske Evner hos en dødsdømt Mand. Han vilde benytte sig af Lejligheden til at gøre et fysiologisk Forsøg af *Hoved*-Interesse og faa stadfæstet, i hvilken Grad en Kunstners sædvanlige Evner kunde forandres eller paavirkes af den usædvanlige Situation, hvori han befandt sig. Var der i hans Sjæl, ud over det, en mer eller mindre bestemt Hen-

sigt til at benaade! Det er et Punkt, som aldrig har kunnet oplyses.

Endelig kom den store Dag, og det lille Hof udfoldede al sin Pomp, og har man ikke set det selv, vil det være svært at fatte al den Pragt, den privilegerede Klasse i en lille Stat med faa Midler kan fremvise ved en virkelig højtidelig Lejlighed. Denne var dobbelt højtidelig, dels paa Grund af den blændende Luksus, som bares til Skue, dels paa Grund af den hemmelighedsfulde Interesse, som var forbundet med den.

Den gode Fancioulle udmærkede sig i de stumme eller faamælte Roller, der som oftest er de vigtigste i disse Fe-Dramaer, hvis Indhold symbolsk fremstiller Livets Mystorium. Han kom ind paa Scenen uden Ængstelse og med en fuldkommen utvungen Holdning, hvilket bidrog til hos det fine Publikum at styrke Tanken om Mildhed og Tilgivelse.

Naar der siges om en Skuespiller: »Det er en god Skuespiller«, betjener man sig af en Talebrug, som forudsætter, at Skuespilleren endnu anes bag den Skikkelse, han fremstiller, det vil sige: Kunsten, Anstrengelsen, Viljen.

Hvis nu en Skuespiller [naaede saa højt, at han i Forhold til den Skikkelse, han skal fremstille, blev hvad Oldtidens bedste Statuer — ved et, Under besjælede, levende,

gaaende, seende — vilde være i Forhold til det almene og uklare Skønhedsbegreb, saa vilde det utvivlsomt være et enestaaende og ganske uforudset Tilfælde. Fancioulle var den Aften et fuldkomment Ideal, som det var umuligt andet end at tro var levende, virkeligt. Denne Bajads gik og kom og lo og græd og vred sig med en uforgængelig Glorie om sit Hoved, en Glorie, der var usynlig for alle de andre men synlig for mig, og hvor Kunstens Straaler i en sælsom Forening blandede sig med Martyriets Glans. Fancioulle førte med en særegen Benaadelse det Guddommelige og Overnaturlige ind i selv sine mest løsslupne Løjer. Min Pen skælver og en Bevægelse, der endnu lever i mig, tvinger mig Taarerne i Øjnene, mens jeg forsøger at beskrive denne uforglemmelige Aften. Fancioulle beviste mig paa en afgørende og uomstødelig Maade, at Kunstens Beruselse mer end nogen anden er egnet til at tilsløre Afgrundens Rædsler; at Geniet kan spille Komædie paa Gravens Rand med en Fryd, der hindrer det i at se Graven, hensunken som det er i et Paradis, der udelukker enhver Tanke om Grav og Tilintetgørelse.

Hvor blaseret og frivolt hele dette Publikum end kunde være, laa det snart under for Kunstnerens almægtige Fortryllelse. Ingen drømte længer om Død, Sorg eller Hen-

rettelse. Enhver gav sig uden Ængstelse hen til de mangfoldige Vellyster, som Synet af et levende Kunstens Mesterværk skænker. Udbrud af Fryd og Beundring rystede gentagne Gange Bygningens Hvælvinger med en Kraft som en vedvarende Torden. Selv Fyrsten blandede henrevet sit Bifald med Hoffets.

Dog var, for et klartskuende Øje, Begejstringen for hans Vedkommende ikke fuldstændig ublandet. Følte han sig besejret i sin Herskermagt? Ydmyget i den Kunst at skræmme Hjerterne og lamme Sjælene? Bedraget i sine Forhaabninger og haanet i sine Hensigter?

Saadanne Formodninger, der vel ikke er fuldkommen godtgjorte, men heller ikke helt ubegrundede, gik gennem min Hjerne, alt mens jeg betragtede Fyrstens Ansigt, hvor en ny Bleghed uophørligt lagde sig over hans sædvanlige Bleghed, som Sne lægger sig over Sne. Hans Læber pressede sig mere og mere sammen, og hans Øjne oplystes af en indre Ild, der lignede Skin-sygens og Nagets, selv naar han paa en iøjnefaldende Maade applauderede sin gamle Ven — den sælsomme Spasmager, der saa fortræffeligt drev Spas med Døden. Der kom et Øjeblik, da jeg saa hans Højhed bøje sig imod en lille Page, der stod bag ved ham og hviske ham noget i Øret. Den

nydelige Drengs skælmske Ansigt oplystes af et Smil; saa forlod han skyndsomst den fyrstelige Loge, som for at udføre et Hverv, der hastede. Nogle Minutter efter afbrød en skinger og langvarig Piben Fancioulle i et af hans bedste Øjeblikke og skar paa een Gang i Ørene og Hjerterne. Og fra det Sted i Salen, hvor denne uventede Mishagsytring var brudt frem, styrtede en Dreng, halvkvalt af Latter, sig ud paa en af Gangene.

Rystet, vækket af sin Drøm, lukkede Fancioulle først sine Øjne, aabnede dem saa næsten straks igen, unaturligt store, aabnede derpaa Munden ligesom for krampagtigt at trække Vejret, vaklede lidt forover og lidt bagover, og faldt saa stendød om paa Brædderne.

Havde denne Piben, brat som et Sværd, narret Bøddelen? Havde Fyrsten selv anet hele den dræbende Virkning af sit snedige Indfald? Man har Lov til at tvivle derom. Kom han til at savne sin kære og uforlignelige Fancioulle? Det er menneskeligt og tilstedeligt at tro det. De skyldige Adelsmænd havde for sidste Gang været paa Komædie. Den selv samme Aften blev de udslettede af Livet.

Siden da er der kommet adskillige Skuespillere, som med Rette var anset i forskellige Lande, og har spillet for Hoffet i ***; men ingen af dem har kunnet bringe Fancioulle i Erindring eller hæve sig til hans *Gunst*.

XXVIII

DEN FALSKE MØNT

Da vi forlod Tobaksudsalget, foretog min Ven en omhyggelig Sortering af sine Penge; i sin venstre Vestelomme puttede han smaa Guldstykker, i den højre smaa Sølvmønter; i den venstre Bukselomme en Mængde store Kobberskillinger og i den højre endelig et 2 Francsstykke, som han først havde undersøgt med særlig Omhu. »Det var da en snurrig og omstændelig Fordeling«, sagde jeg til mig selv.

Vi mødte en fattig Mand, som rystende rakte sin Kasket ud imod os. — Jeg kender ikke noget mere urovækkende end den stumme Veltalenhed i disse bønfoldende Øjne, der før den, som forstaar at læse i dem, indeholder baade saa megen Ydmyg-

hed og saa mange Bebrejdelser. Han finder i dem noget, der er i Slægt med dette Dyb af modstridende Følelser, som Hundene har i deres grædende Øjne, naar de faar Pisk.

Min Vens Almisser var meget større end min, og jeg sagde til ham:

»De har Ret; næst efter den Fryd, det er selv at blive forbavset, gives der ingen større end den at foraarsage andre en Overraskelse.«

»Det var den falske Mønt«, svarede han mig roligt, ligesom for at retfærdiggøre sin Ødselhed.

Men i min usle Hjerne, der bestandig kommer asende bagefter (med hvilken trættende Evne har Naturen ikke begavet mig!) opstod pludselig den Tanke, at en saadan Opførsel fra min Vens Side kun kunde undskyldes ud fra den Forudsætning, at han havde villet skabe en Begivenhed i denne arme Djævels Liv, maaske endogsaa erfare de forskellige Følger, som en falsk Mønt i en Tiggers Haand kan afstedkomme. Kunde den ikke mangfoldiggøre sig i ægte Pengestykker? Kunde den ikke ogsaa bringe ham i Fængsel? En Krovært, en Bager for Eksempel vilde maaske lade ham arrestere som Falskmøntner eller som den, der sætter falsk Mønt i Omløb. Ligesaa godt vilde det falske Pengestykke maaske for en lille fattig Spekulant kunne blive Spiren til et Par

Dages Rigdom. Saaledes tog min Fantasi frit Løb, idet den gav min Vens Aand Vinger og drog alle mulige Slutninger af alle mulige Gisninger.

Men da afbrød han brat mit Drømmeri, idet han gentog mine Ord fra før:

»Ja, De har Ret; der gives ikke nogen behageligere Fornøjelse end at overraske en Mand ved at give ham mere, end han havde ventet.«

Jeg saa ham stift ind i Øjnene og jeg blev forfærdet ved at se, at hans Øjne straaledede af en Oprigtighed, som ikke efterlod nogen Tvivl. Jeg saa da klart, at han paa samme Tid havde villet vise Gavmildhed og gøre en god Forretning; tjene en Daler og Guds Hjerte; vinde Paradis paa en billig Maade; endelig gratis faa Attest for at være en godgørende Mand. Jeg kunde næsten have tilgivet ham Lysten til den forbryderiske Nydelse, som jeg for lidt siden havde troet ham i Stand til; jeg kunde have fundet det ejendommeligt og besynderligt, at han fandt Morskab i at bringe de Fattige i Forlegenhed; men aldrig skal jeg tilgive ham Tarveligheden i hans Beregning. Det er aldrig undskyldeligt at være ond, men det er dog altid en Smule værd at vide, at man er det; og den utilgiveligste af alle Laster er at gøre ondt af Dumhed.

XXIX

DEN GAVMILDE SPILLER

I Gaar, midt i Menneskemængden paa Boulevarden, følte jeg mig let berørt af et hemmelighedsfuldt Væsen, som jeg altid havde ønsket at lære at kende, skønt jeg aldrig havde set ham. Han ønskede utvivlsomt ligeledes at kende mig, thi idet han strøg mig forbi, blinkede han betydningsfuldt til mig, og jeg skyndte mig at efterkomme hans Indbydelse. Jeg fulgte bag efter ham, og endte til Slut nede i en underjordisk og blændende Sal, hvor der udfoldede sig en Luksus, som Paris ikke har Magen til selv i de allerfornemste Kredse. Det undrede mig, at jeg aldrig før havde lagt Mærke til Nedgangen til dette pragtfulde Sted, skønt jeg saa ofte var passeret

forbi. Atmosfæren dernede var vidunderlig, men tillige berusende; den fik En til næsten straks at glemme al Livets Kedsommelighed og Ækelhed; man indaandede en mørk Lyksalighed, der lignede den, Lotusspiserne maa fornemme, naar de gaar i Land paa en fortryllet Ø, der er overgydt af Lyset fra en evindelig Eftermiddag, og ved de melodiske Kaskaders dulmende Musik føler dette Ønske vokse i sig: aldrig mere at gense deres Arne, deres Kvinder og deres Børn, aldrig mere at begive sig ud paa Havets høje Bølger.

Jeg traf dør besynderlige Mænd og Kvinder, hvis Ansigter var mærkede af en skæbnesvanger Skønhed; det kom mig for, som om jeg allerede engang før havde set dem, paa andre Tidspunkter i mit Liv og i andre Lande, men jeg kunde ikke rigtig komme paa, hvor eller naar, og disse Ansigter indgød mig snarere en broderlig Sympathi end den Frygt, som almindeligvis opstaar ved Synet af det ukendte. Skulde jeg forsøge paa en eller anden Maade at bestemme det sælsomme Udtryk i deres Blik, vilde jeg sige, at jeg aldrig havde set Øjne, der straaled mere energisk af Rædsel for Kedsomheden og af det udødelige Begær efter at føle, at man lever.

Da min Ven og jeg tog Plads, var vi allerede gamle og gode Venner. Vi spiste,

vi drak umaadeholdent af alle Slags sjældne Vine og, hvad der var ikke mindre mærkværdigt, det forekom mig efter flere Timers Forløb, at jeg ikke var mere beruset end han. Dog havde Spillet, denne overmenneskelige Fornøjelse, flere Gange afbrudt vort Bakkanal, og jeg maa tilstaa, at jeg havde spillet om min Sjæl og tabt den med en helt modig Ubekymrethed. Sjælen er en saa ugribelig, en saa ofte unyttig og en stundom saa generende Genstand, at dette Tab gjorde mindre Indtryk paa mig, end om jeg en Dag, hvor jeg havde Brug for dem, havde forlagt mine Visitkort.

Vi sad længe og røg nogle Cigarer, hvis uforlignelige Smag og Duft gav Sjælen Hjemve efter et ukendt Land og en ukendt Lykke, og beruset af alle disse Nydelser dristede jeg mig til, i et Anfald af Familiaritet, der ikke syntes at vække hans Mishag, at udbryde svingende et bredfyldt Bæger: »Paa Deres udødelige Vel, De gamle Buk!«

Vi snakkede ogsaa sammen om Universet, dets Skabelse og kommende Undergang, om Aarhundredets store Idé, det vil sige Fremskridtet og Fuldkommengørelsen, og i det Hele om alle Former for den menneskelige Indbildskhed.

Hans Højhed var i sin Behandling af

dette Emne udtømmelig rig paa spøgefulde og uigendrivelige Indfald, og han udtrykte sig med en saadan Livlighed og en saadan overlegen Ro midt i Løjerne, at jeg aldrig har truffet hans Lige blandt Menneskehedens navnkundigste Kausører. Han forklarede mig Urimeligheden i de forskellige filosofiske Systemer, som hidtil havde behersket den menneskelige Hjerne, og han var endog saa elskværdig at betro mig nogle tilgrundliggende Principer, som det ikke kunde falde mig ind at indvie alle og enhver i, saa de kan tilegne sig dem og drage Fordel af dem.

Han beklagede sig ikke i mindste Maade over det daarlige Ry, han nød alle Steder i Verden, forsikrede mig, at han selv var mere interesseret end nogen i at faa *Overtroen* tilintetgjort, og tilstod, at han kun een eneste Gang havde følt sin Magt truet, det var en Dag, hvor han havde hørt en Prædikant, der var skarpsindigere end sine Kollegaer, udtale fra Prædikestolen: Mine kære Brødre, naar I hører Fremskridtet berømme, glem saa aldrig, at Djævelens skønneste List bestaar i at overbevise jer om, at han ikke er til!

Mindet om denne berømte Taler førte os naturligt til at tale om Akademierne, og min besynderlige Vært meddelte mig, at

han i mange Tilfælde ikke undslog sig for at inspirere Pædagogernes Pen, Ord og Samvittighed, og at han næsten Altid personlig, om end usynlig, var til Stede ved alle de akademiske Sammenkomster.

Opmuntret af saa megen Velvilje, spurgte jeg ham om Nyt fra Gud, om han havde set ham paa det sidste. Han svarede mig, med en Ubekymrethed, der dog havde et vist Skær af Bedrøvelse: Vi hilser paa hinanden, naar vi mødes, men som to gamle Adelsmænd, hos hvem en medfødt Høflighed ikke helt kan udslukke Mindet om gammelt Nag.

Det er tvivlsomt, om hans Højhed nogen-sinde har givet en simpel Dødelig saa lang en Audiens, og jeg var bange for at misbruge hans Venlighed. Til Slut, ligesom det sitrende Morgengry hvidnede Ruderne, sagde denne celebre Person, der er besunget af saa mange Digtere og betjent af saa mange Filosofer, der uden at vide det arbejder for hans Hæder: Jeg ønsker, at De skal bevare en god Erindring om mig, De skal faa at se, at Jeg, hvem man siger saa meget ondt om, undertiden kan være en *skikkelig Djævel*, for at bruge et af Eders folkelige Udtryk.

For at bøde paa det uoprettelige Tab, De har lidt med Deres Sjæl, giver jeg Dem den Indsats, De vilde have vundet, om

Heldet havde været Dem gunstigt, nemlig Muligheden for gennem Deres hele Liv at lindre og besejre dette besynderlige Onde: Kedsomheden, som er Kilden til alle Eders Sygdomme og alle Eders ynkelige Fremskridt. Aldrig skal der i Deres Indre opstaa et Begær, som jeg ikke skal hjælpe Dem til at virkeliggøre; De skal herske over Deres vulgære Ligemænd; De skal blive overdænget med Smiger, ja endog med Forgudelse; Sølv og Guld, Diamanter og Fepaladser skal søge Dem og bønfalde om at blive modtaget, uden at De har gjort Dem blot den ringeste Anstrængelse for at vinde dem; De skal skifte Fædreland og Opholdssted, ligesaa ofte Lysten melder sig; De skal uden nogensinde at blive træt svælge i Nydelser i de henrivende Lande, hvor der altid er varmt og hvor Kvinderne lugter ligesaa godt som Blomsterne — et cetera, et cetera tilføjede han, idet han rejste sig og tog Afsked med et elskværdigt Smil.

Hvis jeg ikke havde været ængstelig for at ydmyge mig overfor en saa stor Forsamling, havde jeg gerne kastet mig for Fødderne af denne gavmilde Spiller for at takke ham for hans uhørte Rundhaandethed. Men da jeg havde forladt ham, vendte den uhelbredelige Mistillid lidt efter lidt tilbage; jeg vovede

ikke længer at tro paa en saa fabelagtig
Lykke, og da jeg lagde mig til at sove og
af dum, gammel Vane bad min Aftenbøn,
gentog jeg i Halvsøvne: Kære Gud! Kære
Vorherre! Sørg for, at Djævelen holder
sit Ord!

XXX

STRIKKEN

TIL ÉDOUARD MANET

Illusionerne — sagde min Ven — er maaske lige saa talløse som Berøringerne mellem Menneskene indbyrdes eller mellem Menneskene og Tingene. Og naar Illusionerne forsvinder, det vil sige naar vi ser Personen eller Tingen, saadan som den eksisterer udenfor os, føler vi noget ejendommeligt, halvvejs Sorg over det forsvundne Blændværk, halvvejs behagelig Overraskelse overfor det Nye, overfor den nøgne Virkelighed. Hvis der findes et Tilfælde, som er iøjnefaldende, dagligdags, altid ens og af en Natur, som det er umuligt at tage fejl af, saa er det Moderkærligheden. Det er ligesaa svært at tænke sig en Moder uden Moder-

kærlighed som et Lys uden Varme; er det ikke fuldstændig rimeligt at aflede alle en Moders Handlinger og Ord ligeoverfor sit Barn fra Moderkærligheden? Og hør dog saa alligevel denne lille Historie, om hvordan jeg paa en besynderlig Maade er bleven ført bag Lyset af den aller naturligste Illusion.

Mit Kald som Maler nøder mig til opmærksomt at betragte de Ansigter og Fysiognomier, som jeg træffer paa min Vej, og De ved, hvilken Nydelse vi drager af denne Evne, som gør Livet mere levende og betydningsfuldt for os end for andre Mennesker. I det afsides Kvarter, hvor jeg bor og hvor store Græsmarker endnu skiller Bygningerne fra hverandre, lagde jeg ofte Mærke til et Barn, hvis fyrige og skælmske Ansigtstræk straks indtog mig fremfor alle de andres. Han har ofte staaet Model for mig, og jeg har forvandlet ham snart til en lille Zigøjner, snart til en Engel, snart til en Amor. Jeg har ladet ham bære Landstrygerens Violin og Tornekronen og Passionsnaglerne og Eros' Fakkell. Jeg fandt tilsidst saa stærkt Behag i denne Fyrs hele pudsige Væsen, at jeg endog bad hans Forældre, som var Fattigfolk, om at lade mig beholde ham, idet jeg samtidig lovede at klæde ham godt, give ham lidt Penge, og ikke fordre andet Arbejde af ham end at

rense mine Pensler og besørge mine Ærinder. Da han havde faaet Snavset af sig, var han fortryllende og det Liv, han førte hos mig, forekom ham et sandt Paradis i Sammenligning med det, han havde maattet døje hjemme i Forældrenes Hus. Jeg maa dog bemærke, at den lille Purk forbavsede mig ved besynderlige Anfald af tidlig udviklet Melankoli, og at han hurtigt viste en umaadeholden Kærlighed til søde Sager og Likører; og det gik endogsaa saa vidt, at jeg, da han tiltrods for mine talrige Formaninger igen havde begaaet et Tyveri, maatte true ham med at sende ham tilbage til hans Forældre. Derefter gik jeg ud, og mine Forretninger nødte mig til at være temmelig længe hjemme fra.

Hvor overrasket og rædselsslagen blev jeg saa ikke, da jeg kom hjem, og det første jeg fik Øje paa var min lille Purk, mit Livs skælske Ledsager, hængende paa Skabsdøren dør! Hans Fødder rørte næsten Gulvet. En Stol, han rimeligvis havde sparket bort med Foden, laa væltet ved Siden af ham. Hans Hoved hang krampagtigt ned paa den ene Skulder; hans opsvulmede Ansigt og hans Øjne stod vidt opspilede, stirrede rædselsfuldt stive, og fik mig først til at tro, der endnu var Liv i ham.

At skære ham ned var ikke saa let et Arbejde, som De maaske tror. Han var

allerede meget stiv, og jeg følte en uforklarlig Afsky ved Tanken om at lade ham falde ned paa Gulvet. Jeg maatte holde ham, saa tung han var, med den ene Haand, mens jeg med den anden skar Strikken over. Men dermed var ikke alt gjort; det lille Uhyre havde benyttet et meget tyndt Sejlgarn, som var trængt dybt ind i Kødet, og jeg maatte nu med en fin Saks søge efter Snoren mellem de to opsvulmede Rande for at faa hans Hals fri.

Jeg har glemt at fortælle, at jeg af alle Kræfter havde raabt om Hjælp, men alle mine Naboer havde nægtet at yde mig en Haandsrækning, saaledes som det er Sædvane hos civiliserede Mennesker, der Gud ved hvorfor aldrig vil blande sig i en hængt Mands Affærer. Endelig kom der da en Læge, som erklærede, at Døden var indtraadt for flere Timer siden. Da vi senere skulde klæde Liget af for at faa det begravet, var det saa stift, at vi ikke troede, vi kunde bøje Lemmerne og derfor maatte flaa og skære i Klæderne for at faa dem af ham.

Politiassistenten, for hvem jeg naturligvis maatte aflægge Forklaring om Ulykken, saa tvers igennem mig og sagde: »Det er der noget mistænkeligt ved, rimeligvis under Indflydelse af en indgroet Lyst og en Vane, hans Stilling havde udviklet til at gøre Folk

bange, de skyldige og de uskyldige, som det kunde træffe sig.

Der paahvilede mig endnu et sidste Hverv og blot Tanken derom indgød mig en frygtelig Angst. Jeg maatte underrette Forældrene. Mine Fødder nægtede at bære mig derhen. Endelig tog jeg da Mod til mig. Men til min store Forbavselse gjorde det aldeles intet Indtryk paa Moderen. Ikke en Taare listede sig frem fra hendes Øjenkrog. Jeg tænkte, at dette maaske netop stammede fra den Rædsel, hun maatte føle, og den bekendte Sætning kom mig i Tankerne: Den dybeste Sorg er altid stum. Hvad Faderen angik, nøjedes han med at sige i en halvt sløv, halvt tankefuld Tone: »Naa ja, det var maaske bedst saaledes. Det vilde altid have taget en daarlig Ende med ham.«

Imidlertid laa Liget udstrakt paa min Sofa; jeg stod netop sammen med en Tjenestepige og gjorde de sidste Forberedelser, da Moderen traadte ind i mit Atelier. Hun vilde se sin Søns Lig, sagde hun. Jeg kunde virkelig ikke forhindre hende i at give sig hen i sin Ulykke og nægte hende denne sidste og sørgelige Trøst.

Derpaa bad hun mig om at vise hende det Sted, hvor hendes lille Dreng havde hængt sig. Nej! Nej! svarede jeg, det har De ikke godt af at se. Og da mine Øjne uvilkaarligt drejede sig hen i Retning af

det uhyggelige Skab, saa jeg med Væmmelse blandet med Rædsel og Vrede, at Sømmet var blevet siddende, og at der endnu hang et langt Stykke Sejlgarn. Jeg styrtede hen for at skaffe dette sidste Spor af Ulykken bort. Men just som jeg skulde til at kaste det ud af det aabne Vindu, greb den stakkels Kone mig i Armen og sagde med en uimodstaaelig Stemme: »Aa, lad mig beholde det. Jeg beder Dem, jeg beder Dem saa bønligt derom!«

Hendes Fortvivlelse havde rimeligvis, tænkte jeg, i den Grad bragt hende ud af sig selv, at hun nu blev grebet af Æmhed for det, der havde tjent som Redskab ved hendes Søns Død, og vilde opbevare det som et frygteligt og kært Klenodie. Og hun tog Sømmet og Sejlgarnet med sig.

Endelig! Endelig! Alt var fuldbyrdet. Jeg skulde nu igen give mig til at arbejde endnu ivrigere end jeg plejede for lidt efter lidt at forjage dette lille Lig, som hjemsøgte min Hjernes Kroge, og hvis Billede plagede mig med sine store, stirrende Øjne. Men den følgende Dag modtog jeg en hel Pakke Breve, nogle fra Husets Beboere, andre fra Nabohusene; et fra første Sal, et fra anden, et fra tredje og saaledes videre, nogle i en halvt spøgende Form, ligesom for under tilsyneladende Skæmt at skjule hvor alvorlig ment deres Anmodning var, andre plumt

frække og slet bogstaverede, men allesammen havde de det samme Formaal: at faa mig til at give dem et Stykke af den sørgelige og lykkebringende Strikke. Jeg maa tilføje, at der blandt Underskriverne var flere Kvinder end Mænd. Men De maa ingenlunde tro, at de allesammen hørte til den laveste og tarveligste Klasse. Jeg har gemt de Breve.

Og da gik der pludselig et Lys op for mig, og jeg forstod, hvorfor Moderen var saa ivrig efter at faa det Stykke Sejlgarn af mig, og med hvilken Handel hun havde vidst at trøste sig.

XXXI

LIVSKALDENE

I en smuk Have, hvor en høstlig Sols Straaler syntes at tøve i Velbehag, under en allerede grønlig Himmel, hvor gyldne Skyer svømmede som Verdensdele i Drift, stod fire smukke Børn, fire Drengene, der sagtens var trætte af at lege, og snakkede med hverandre.

Den ene af dem sagde: »Igaar fik jeg Lov til at komme med i Teatret. I store og triste Slotte, bag hvilke man ser Havet og Himlen, tales der med en syngende Stemme af Mænd og Kvinder, der ligeledes er alvorlige og triste, men langt smukkere og langt finere klædte end dem, vi ellers ser. De truer hinanden, de tigger og beder, de bliver fortvivlede, og de støtter ofte deres Haand

mod en Dolk, der er stukket i Bæltet. Aa, hvor er det yndigt! Kvinderne er langt smukkere og langt slankere end dem, som kommer hjemme, og skønt de med deres store dybtliggende Øjne og deres flammende røde Kinder ser frygtindjagende ud, kan man dog ikke lade være med at elske dem. Man er bange for at komme til at græde, man har Lyst til at græde, og alligevel er man lykkelig... Og hvad der er endnu mærkeligere, man faar Lyst til at være klædt paa samme Maade, til at sige og gøre de samme Ting og til at tale med den samme Stemme...«

En anden af de fire Dreng, som i nogle Sekunder ikke havde hørt paa sin Kammerats Fortælling og med en forbavsende Standhaftighed havde betragtet et eller andet Punkt paa Himlen, sagde pludselig: »Se, se dernede! Kan I faa Øje paa Ham? Han sidder paa den lille enlige Sky der, den lille ildfarvede Sky, som langsomt sejler nedad. Og det ser ogsaa ud, som om Han betragtede os.«

»Men hvem mener du dog?« spurgte de andre.

»Gud!« svarede han i en fuldkommen overbevist Tone. »Aa, han er allerede meget langt borte, om et Øjeblik vil I ikke kunne se ham mere. Han er sikkert ude at rejse, for at besøge alle sine Lande. Pas paa, nu glider han forbi bag den Række Træer som næsten falder sammen med Horisonten

... og nu stiger han ned bag Kirketaarnet
... Saa, nu kan man ikke se ham mere!«
Og Drengen stod længe vendt i samme
Retning og stirrede mod den Linje, som
skiller Jord og Himmel, stirrede med Øjne,
der straaledede af en ubeskrivelig Henrykkelse
og Længsel.

»Sikken et Fjols han der med sin gode
Gud, som han alene kan faa Øje paa!«
sagde derpaa den tredje, hvis hele lille
Person var præget af en mærkværdig Liv-
lighed og Livskraft. »Nu skal jeg fortælle
jer, hvordan der er hændet mig noget, som
aldrig er hændet jer og som nok er lidt
morsommere end jeres Teater og jeres
Skyer. — For nogle Dage siden tog mine
Forældre mig med paa Rejse, og da der i
den Gæstgivergaard, hvor vi tog ind, ikke
var nok Senge til os allesammen, blev det
bestemt, at jeg skulde sove i samme Seng
som min Bonne.« — Han trak sine Kamme-
rater nærmere hen til sig og talte med
sagtere Stemme. — »Det er en mærkværdig
Fornemmelse. kan I tro, dette ikke at sove
alene, men ligge i Seng sammen med sin
Bonne i Mørket. Da jeg ikke sov, morede
jeg mig, medens hun sov, med at lade min
Haand glide hen over hendes Arme, over
hendes Hals og over hendes Skuldre. Hendes
Arme og hendes Hals er meget tykkere end
alle andre Kvinders, og Huden paa dem er

saa blød, saa blød, som var det Brevpapir eller Silkepapir, man følte paa. Det var saa dejligt, at jeg vilde være blevet ved længe, hvis jeg ikke havde været bange, først og fremmest for at vække hende og saa for noget andet, som jeg ikke rigtig ved. Derefter puttede jeg mit Hoved ind i hendes Haar, der hang ned over hendes Ryg saa tæt som en Manke, og det lugtede ligesaa godt, kan I tro, som Blomsterne her i Haven paa denne Tid. Prøv, naar I kan komme afsted med det, paa at gøre ligesom jeg, saa skal I bare se!

Den unge Beretter af denne vidunderlige Aabenbaring havde, mens han fortalte, spilet Øjnene vidt op i en Slags Betagelse over det, som han endnu følte, og Solnedgangens Straaler, der skinnede igennem de rødgyldne Krøller i hans forpjuskede Purhaar, tændte i dem ligesom en Svovlglorie af Lidenskab. Det var let at gætte, at han ikke vilde spille sit Liv med at søge Guddommen i Skyerne, og at han hyppigt vilde finde den andensteds.

Endelig sagde den fjerde: »I ved, at jeg ikke har det videre morsomt hjemme; jeg bliver aldrig taget med i Teatret; min Formynder er altfor gerrig; Gud bryder sig ikke om mig og min Kedsomhed, og jeg har ikke nogen smuk Bonne til at kæle for mig. Det har ofte forekommet mig, som

om Glæden for mig vilde bestaa i altid at gaa lige frem efter Næsen uden at vide, hvorhen, og uden at nogen bekymrede sig derom og se bestandig nye Lande. Jeg befinder mig aldrig vel noget Sted, og jeg tror altid, at jeg vilde befinde mig bedre alle andre Steder end der, hvor jeg er. Fornylig, da der var Marked i Nabobyen, saa jeg tre Mænd, der lever, som jeg gad leve. I andre lagde ikke Mærke til dem. De var høje, næsten sorte og meget stolte, skønt de var i Pjalter; de saa ud, som trængte de ikke til nogen. Deres store mørke Øjne blev ganske straalende, mens de musicerede — en Musik saa storartet, at den giver én Lyst snart til at danse, snart til at græde eller til at gøre begge Ting paa én Gang; jeg tror, man kunde blive gal, om man altfor længe hørte paa den. Den ene syntes at udtrykke noget sørgeligt, mens han gned Buen hen over Violinen, og den anden, der lod sin lille Hammer hoppe hen over Strengene paa et lille Klaver, der hang i en Rem om hans Hals, saa ud, som om han gjorde Nar ad sin Kammerats Klage, mens den tredje nu og da smækkede sine Bækkener voldsomt mod hinanden. De var saa glade for sig selv, at de blev ved med at spille deres barbariske Musik, selv efter at Mængden havde spredt sig. Endelig samlede de deres Skillinger op, tog deres Bagage paa Nakken og begav sig

afsted. Men jeg, der vilde vide, hvor de boede, fulgte efter dem paa Afstand, lige til de naaede Skovbrynet, og først da forstod jeg, at de ikke boede nogetsteds.

Nu sagde en af dem: »Skal vi slaa Teltet op?»

»Nej, vi skal ikke!« svarede den anden, »det er saadan en dejlig Nat!«

Den tredje sagde, mens han talte Udbyttet: »De Mennesker forstaar sig ikke paa Musik, og deres Fruentimmere danser som Bjørne. Heldigvis er vi inden en Maaned i Østrig, hvor vi træffer et elskværdigere Folkefærd.«

»Vi vilde maaske gøre bedre i at tage til Spanien; thi nu er det hen paa Aaret. Lad os flygte for Regnskyllene og nøjes med at fugte vore Ganer,« sagde en af de andre.

Jeg har mærket mig alt, som I ser. Til sidst drak de hver et Glas Brændevin og lagde sig til Hvile med Ansigtet vendt mod Stjernerne. Jeg havde først Lyst til at bede dem om at tage mig med sig og lære mig at spille paa deres Instrumenter; men jeg havde ikke Mod dertil, sandsynligvis fordi det altid er meget vanskeligt at bestemme sig til noget, hvad det saa end er, og maaske ogsaa fordi jeg var bange for at blive indhentet, inden jeg var uden for Frankrigs Grænser.»

De tre andre Kammeraters lidet inter-

esserede Miner indgav mig den Tanke, at denne lille Fyr allerede var en *af sin Samtid uforstaaet*. Jeg betragtede ham opmærksomt; der var i hans Øjne og paa hans Pande dette Præg af skæbnesvanger Gammelklogskab, som i Almindelighed fjerner Menneskenes Sympathi og som, jeg ved ikke hvorfor, vakte min i den Grad, at jeg et Øjeblik fik den besynderlige Ide, at jeg havde en Broder, som jeg selv ikke kendte.

Solen var gaaet ned. Den højtidelige Nat havde holdt sit Indtog. Drengene skiltes og gik bort for enhver, alt efter Omstændighederne og Tilfældet, blindt at fuldkomme sin Skæbne, forarge sine nærmeste og vandre mod Hæderen eller mod Vanæren.

XXXII

THYRSUSSTAVEN

TIL FRANZ LISZT

Hvad er en Thyrsus? Aandeligt og digterisk set er den et religiøst Værdigheds-tegn i Præsternes og Præstindernes Haand, naar de fejrer den Guddom, hvis Tolke og Tjenere de er. Men rent fysisk taget er den kun en Stok, en ganske almindelig Stok, en Humlestang, en Vingaardsstav, tør, haard og lige. Omkring denne Stok boltrer der sig vilttert i lunefulde Slyngninger Stængler og Blomster, nogle bølgende og flygtende, andre hængende som Klokker eller omvendte Bægre. Og en forbavsende Pragt vælder frem fra dette Virvar af Linjer og Farver, der er straalende eller sarte. Er det ikke, som om den krumme Linje og Spiralen

bejler til den lige Linje og danser om den i stum Beundring? Er det ikke, som om alle disse fine Blomsterkroner og alle disse Kalke, der udspreder Dufte og Farver, opfører en mystisk Fandango omkring den præstelige Stav? Og dog — hvor findes den Dødelige, som formastelig vil vove at afgøre, om Blomsterne og Rankerne er skabt for Stavens Skyld, eller om Staven kun er et Paaskud for at vise Rankernes og Blomsternes Skønhed? Thyrsusen er Billedet paa din forbavsende Dobbeltthed, mægtige og hædrede Mester, du den hemmelighedsfulde og lidenskabelige Skønheds dyrebare Bakkant. Aldrig har en Nymfe, ophidset af den uovervindelige Bacchus, svunget sin Thyrsus over sine afsindige Ledsagerinders Hoveder med større Kraft og Uberegnelighed, end du svinger dit Geni over dine Brødres Hjerter. — Staven, det er din Vilje, ret, fast, urokkelig. Blomsterne, det er din Fantasis Flugt omkring din Vilje; det er det kvindelige, der udfører sine pragtfulde Pirouetter omkring det mandlige. Du rette Linje og du Arabesken, Hensigt og Udtryk, Viljens Stejlhed, Ordets Bølgen, det ene Maal, de talløse Midler, du Geniets almægtige og udelelige Blanding, hvilken Analytiker vil nogensinde have Mod til at prøve paa at opløse og adskille dig?

Kære Liszt, gennem Taagerne, hinsides Floderne, udover Byerne, hvor Klavererne udsynger din Hæder, hvor Trykkemaskinerne tolker din Visdom, hvor du saa end er, i den evige Stads Herlighed eller i de taagede Drømmelande, som Gambrinus skænker sin Trøst, hvad enten du improviserer Sange fulde af Fryd eller af udsigelig Smerte, eller du betror Papiret dine dybe og dunkle Tanker, du den evige Vellysts og de evige Kvalers høje Sanger, Filosof, Digter og Kunstner, jeg hilser dig i Udødeligheden!

XXXIII

BERUS JER!

Man bør altid være beruset. Alting beror paa det; det er den eneste Opgave. For ikke at mærke Tidens skrækkelige Byrde, der knuser jeres Skuldre og knuger jer til Jorden, maa I beruse jer uden Ophør.

Men i hvad? I Vin, i Poesi, i Dyd — som I vil. Men berus jer.

Og dersom det undertiden skulde hænde, paa et Slots Trapper, paa en Grøfttekants grønne Græs, i jeres Stues tungsindige Ensomhed, at I vaagner, og Rusen allerede er taget af eller helt forsvundet, spørg saa Vinden, Bølgen, Stjernen, Fuglen, Uret, alt det, som flygter, alt det, som sukker, alt det, som rinder, alt det, som synger, alt

det, som taler, spørg hvilken Time det er;
og Vinden, Bølgen, Stjernen, Fuglen, Uret
vil svare jer: •Det er Beruselsens Time!
For ikke at blive Tidens mishandlede Trælle,
saa berus jer; berus jer uafadeligt! I Vin,
i Poesi, i Dyd — som I vil.◊

XXXIV

ALLEREDE

Hundrede Gange allerede havde Solen, straalende eller sørgmodig, svunget sig op af denne Havets uhyre Kumme, hvis Rande kun med Møje kan skimtes; hundrede Gange havde den, funklende eller gusten, atter dykket sig i sit uhyre Aftenbad. Allerede i mange Dage havde vi kunnet betragte den anden Side af Himmelhvælvingen og granske vore Antipoders himmelske Alfabet. Og alle Passagererne klagede og gnavede. Det var som om Landjordens Nærhed ophidsede deres Lidelse. »Hvornaar«, sagde de, »skal vi dog holde op med at sove en Søvn, som rystes af Bølgerne, og som forstyrres af en Blæst, der snorker højere end vi selv? Hvornaar

skal vi kunne fordøje i en ubevægelig Lænestol?«

Der var nogle, som tænkte paa deres Hjem, som savnede deres utro og tvære Hustruer og deres skrigende Afkom. Alle var saa forstyrrede i Hovedet ved Tanken om den faste Jord, at jeg tror, de vilde have ædt Græs med større Henrykkelse end Køer.

Endelig blev der meldt Land i Sigte; og vi saa, da vi var kommet nærmere, at det var en herlig og blændende Jord. Det var som om Livets Musik klang os i Møde derfra som en sagte Mumlen, og som om disse Kyster, der bugnede af alleslags Planter, i flere Miles Omkreds udaandede en berusende Duft af Blomster og Frugter.

Straks blev alle muntre, alle aflagde deres daarlige Humør. Splid og Kævl blev glemt, enhver Uret Mand og Mand imellem blev tilgivet; de aftalte Dueller blev udslettede af Erindringen, og alt Nag dunstede bort som Dampe.

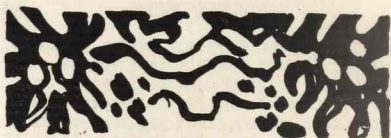
Alene jeg var bedrøvet, ufattelig bedrøvet. Ligesom en Præst, hvem man vilde berøve hans Guddom, kunde jeg ikke uden en nagende Bitterhed løsrive mig fra dette Hav, der var saa afsindigt besnærende, dette Hav, der var saa uendelig omskifteligt i sin frygtelige Simpelhed, og som i sine Lege, i sine Bevægelser, i sine Vredesudbrud, i sine Smil syntes at fremstille og

rumme enhver Rørelse, enhver Dødsqual, enhver Ekstase hos alle de Sjæle, som har levet, som lever og som skal leve!

Da jeg skulde sige Farvel til denne uforlignelige Skønhed, følte jeg mig nedslaaet indtil Døden; og derfor, medens enhver af mine Rejsefæller sagde: »Endelig!« kunde jeg kun udbryde: »Allerede!«

Og dog var det Landjorden — Landjorden med dens Lyde, dens Lidenskaber, dens Bekvemmeligheder, dens Fester; det var et rigt og prægtigt Land, fuldt af Løfter, som modtog os med en hemmelighedsfuld Velugt af Roser og Moskus, og hvorfra Livets Musik naaede os i en forelsket Mumlen.

XXXV

VINDUERNE

Den, der udefra kigger ind igennem et aabent Vindu, ser aldrig saa meget som den, der betragter et lukket Vindu. Der findes intet, som er mere dybt, mere hemmelighedsfuldt, mere frugtbart, mere dunkelt, mere blændende end et Vindu i Skæret af et Lys. Det, som man kan se i fuldt Dagslys, er altid mindre interessant end det, der foregaar bag en Rude. I dette sorte eller straalende Hul lever Livet, drømmer Livet, lider Livet.

Hinsides Tagenes Bølger skelner jeg en ældre, allerede rynket fattig Kvinde, som altid sidder bøjet over et eller andet og som aldrig gaar ud. Af hendes Ansigtstræk, af hendes Klædedragt, af hendes Lader, af

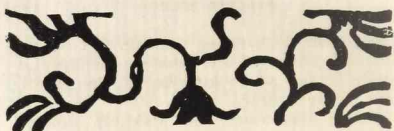
næsten intet har jeg konstrueret denne Kvindes Historie eller snarere hendes Legende, og nu og da fortæller jeg den til mig selv under Taarer.

Havde det været en stakkels gammel Mand, skulde jeg have konstrueret hans med ganske den samme Lethed.

Og jeg gaar til Hvile, stolt over at have levet og lidt i andre end mig selv.

Maaske vil man sige til mig: »Er du nu ogsaa vis paa, at denne Legende er den rigtige?« — Hvad har det at sige, hvorledes den er, hin Virkelighed udenfor mig, naar den blot har hjulpet mig til at leve, til at føle, at jeg er, og hvad jeg er?

XXXVI

TRANGEN TIL AT MALE

Ulykkeligt er maaske det Menneske, hvem Begæret sønderslider, men lykkelig er Kunstneren!

Jeg brænder efter at male hende, der har vist sig saa sjældent, og som er flygtet saa hastigt, som et skønt Syn tungsindigt svinder bag den Rejsende, der føres bort gennem Natten. Hvor det allerede er længe siden, at hun er forsvunden!

Hun er skøn, ja mer end skøn; hun er overraskende. Der er i hende en Overflod af Sort: og alt, hvad hun fostrer i Sjælen, er natligt og dybt. Hendes Øjne er to Grotter, hvor langt inde Mysteriet glimter; og hendes Blik lyser op som Lynet: det er et Ildbrus i Mørket.

Jeg vilde sammenligne hende med en sort Sol, hvis det var muligt at tænke sig en sort Stjerne, der udgyder Lys og Lykke. Men snarere bringer hun En til at tænke paa Maanen, som utvivlsomt har mærket hende med sin frygtelige Indflydelse; ikke Idyllernes hvide Maane, som ligner en kold Brud, men den uheldssvangre og berusende Maane, der hænger i Dybet af en stormfuld Nat, omtumlet af de drivende Skyer; ikke den fredelige og nænsomme Maane, der gæster de rene Menneskers Søvn, men den fra Himlen nedrevne, besejrede og oprørske Maane, som de Thessaliske Troldkvinder voldelig tvinger til at danse paa et Grønsvær, der er stivnet i Rædsel!

I hendes lille Pande bor den stædige Vilje og Lysten til Rov. Men nederst i dette foruroligende Ansigt, hvor bevægelige Næsebor indsuger det Ukendte og det Umulige, dør bryder, med en usigelig Ynde, en Latter frem fra en stor, rød og hvid og dejlig Mund, som faar En til at drømme om en straalende Blomst, der ved et Under har aabnet sig paa en vulkansk Jordbund.

Der er Kvinder, som indgyder den Attraa at besejre og nyde dem; men hun — hun indgiver den Længsel: at dø langsomt under hendes Blik.

XXXVII

MAANENS VELGERNINGER

Maaen, der er Uberegneligheden selv, saa paa dig gennem Vinduet, mens du laa og sov i din Vugge, og sagde til sig selv: Dette Barn synes jeg om!

Og den steg yndefuldt ned ad sin Skytrappe og gik lydløst gennem Ruderne. Derefter strakte den sig over dig med en Moders Ømhed og den lagde sine Farver paa dit Ansigt. Siden da har dine Øjenstene bestandig været grønne og dine Kinder overordentligt blege. Det var da du betragtede denne Gæst, at dine Øjne blev saa besynderligt store; og den har knuget dig saa ømt om Halsen, at du for stedse har bevaret en Lyst til at græde.

I sin overstrømmende Glæde fyldte Maaen hele Kammeret som en fosforstraalende Luft, som en lysende Gift; og alt dette levende Lys tænkte og sagde: »Du skal evinde-

ligt ligge under for Indflydelsen af mit Kys. Du skal blive skøn i mit Billede. Du skal elske det, som jeg elsker og som elsker mig: Vandet, Skyerne, Stilheden og Natten; det umaadelige og grønne Hav; Vandet der har ingen Form og alle Former; det Sted hvor du ikke er; den Elsker du aldrig skal lære at kende; de uhyggelige Blomster; de Dufte der vækker en vild Henrykkelse; Kattene der ligger og smægter paa Klavererne og som sukker som Kvinder — hæst og blidt!

»Og du skal blive elsket af mine Elskere, tilbedt af mine Tilbedere. Du skal blive Dronning over Mændene med de grønne Øjne, hvis Hals jeg ogsaa har knuget i mine natlige Kært tegn; de der elsker Havet, det umaadelige, det oprørske og grønne Hav, Vandet der har ingen Form og alle Former, det Sted hvor de ikke er, den Kvinde de ikke kender, de uheldssvangre Blomster, der ligner Røgelseskar for en ukendt Religion, de Dufte der forvirrer Viljen, og de vilde og vellystige Dyr, der er Symboler paa deres Afsind.«

Og derfor er det, du kære fordømte, forkælede Barn, at jeg nu ligger for dine Fødder, søgende i dit hele Væsen Genskinnet af alle de *Maanesyges* frygtelige Guddom, skæbneforkyndende Gudmoder og forgiftende Amme.

XXXVIII

HVEM AF DEM ER DEN VIRKELIGE?

Jeg har kendt en Kvinde, der hed *Benedicta*, som fyldte Luften omkring sig med Overnaturlighed, og hvis Øjne udsprede Attraa efter Storhed, Skønhed, Hæder og alt det, som faar Mennesket til at tro paa Udødeligheden.

Men denne vidunderlige Pige var altfor skøn til at leve længe; derfor døde hun ogsaa nogle faa Dage efter, at jeg havde lært hende at kende. Og det var mig selv, som begravede hende en Dag, da Foraaret svang sine Røgelseskar helt ind paa Kirkegaardene. Det var mig selv, der begravede hende, godt gemt i en Kiste af duftende og uforgængeligt Træ, som Indiens Skrin.

Og mens nu mine Øjne stadig var fæstede ubevægeligt paa det Sted, hvor min Skat var sænket ned, saa jeg pludselig en lille Skikkelse, som forunderligt lignede den Af-døde, og som trampede paa den friske Jord med en hysterisk og højst besynderlig Vold-somhed. Se, sagde hun og brast i Latter, det er mig, den virkelige Benedicta! Ja det er mig, en berygtet Tøs! Og til Straf for din Daarskab og din Blindhed skal du elske mig saadan, som jeg er. Men rasende svarede jeg: Nej! Nej! Nej! Og for at give min Benægtelse mere Vægt stampede jeg saa heftigt i Jorden, at mine Ben sank ned i det nyligt tilkastede Hul indtil Knæet, og som en Ulv, der er fangen i Snaren, er jeg lænket, maaske for bestandig, til Idealets Grav.

XXXIX

EN RACEHEST

Hun er saare hæslic. Og dog er hun be-
daarende!

Tiden og Elskoven har mærket hende med deres Klør og har grusomt lært hende, hvad hvert Minut og hvert Kys røver af Ungdom og Friskhed.

Hun er i Sandhed hæslic; hun er en Myre, en Edderkop, en Benrad, om man vil; men hun er ogsaa Lægedrik, Trolddom, Hekseri! kort sagt, hun er udsøgt.

Tiden har ikke kunnet bryde hendes Gangs fyrige Harmoni eller hendes Bygnings ufor-gængelige Adel. Elskoven har ikke forandret hendes Barneaandes Sødme; og Tiden har intet bortrevet af hendes svulmende Manke, hvorfra hele Sydfrankrigs djævelblændte

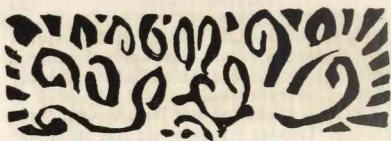
Livsfylde aander ud i Vilddyrdufte: Nimes, Aix, Arles, Avignon, Narbonne, Toulouse, Byer, der er velsignede af Solen, elskovsfulde og fortryllende!

Tiden og Elskoven har forgæves sat deres graadige Tænder i hende; de har intet formindsket af hendes Drengbrysts vage, men evige Ynde.

Maaske er hun opslidt; men hun er ikke træt, og altid er hun heltemodig, saa man kommer til at tænke paa disse Heste af ædel Race, som den virkelige Kenders Øje straks opdager, selv foran Lejekareten eller den tunge Kærre.

Og saa er hun saa blid og saa glødende! Hun elsker, som man elsker i Høst; det er, som om den Vinter, der nærmer sig, tænder en ny Ild i hendes Hjærte, og hendes slaviske Ømhed trætter aldrig.

XL

SPEJLET

En rædselsfuld Mand kommer ind og giver sig til at betragte sig selv i Spejlet.

»— Hvorfor betragter De Dem selv i Spejlet, naar De dog ikke kan se Dem deri uden med Ubehag?«

Den rædselsfulde Mand svarer mig: »— Højtærede, ifølge de udødelige Principer fra 89 besidder alle Mennesker lige Rettigheder; altsaa er jeg ogsaa berettiget til at spejle mig; med Behag eller Ubehag, det vedkommer kun min egen Samvittighed.«

I den sunde Sans' Navn havde jeg utvivlsomt Ret; men set fra Lovens Synspunkt havde han ikke Uret.

XLI

HAVNEN

En Havn er et henrivende Opholdssted for en Sjæl, der er træt af Livets Kampe. Himlens Uendelighed, Skyernes skiftende Arkitektur, Havets foranderlige Farvetoner, Fyrenes Blinken danner tilsammen et Prisme, som er forunderligt skikket til at fryde Øjnene uden nogensinde at anstrænge dem. De slanktbyggede Skibe, med den indviklede Takkelage, som Dønningen harmonisk vugger og sagselig gennemsitrer, nærer i Sjælen Sansen for Rytme og Skønhed. Og saa er der, fremfor alt, for den, som ikke mere kender til hverken Nyfigenhed eller Ærgerrighed, en egen hemmelighedsfuld og fornem Nydelse ved, siddende paa Belve-

deren eller lænet mod Molen, at betragte
al denne Myldren af dem, der drager bort
og af dem, der kommer tilbage, af dem,
der endnu har Kraft til at ville, Lyst til
at rejse eller til at berige sig.

XLII

ELSKERINDEPORTRÆTER

I et Herrebudoir, det vil sige i et Ryge-værelse, der hørte til et fint Spillehus, sad fire Mænd sammen og røg og drak. De var ikke just unge eller gamle, smukke eller stygge; men de bar alle, gamle eller unge, dette umiskendelige Præg, som stempler Lystens Veteraner, dette navnløse, denne kolde og spottende Sørgmodighed, som tydeligt siger: »Vi har levet stærkt, og vi søger nu noget, vi kan holde af og agte«.

En af dem bragte Talen hen paa Kvinden. Det vilde have været mere filosofisk slet ikke at tale om det; men der er aandrige Folk som, naar de har drukket, ikke foragter de banale Samtaler. Saa lytter man

til den, der taler, som man vilde lytte ti Dansemusik.

Alle Mænd, sagde hin, har éngang været i Cherubinos Alder: det er den Tid, hvor man i Mangel af Dryader uden Væmmelse omfavner Egenes Stammer. Det er Elskovens første Trin. Paa det andet begynder man at vælge. At kunne overveje er allerede Nedgang. Da er det, at man frem for alt tragter efter Skønheden. Hvad mig angaar, mine Herrer, gør jeg mig en Ære af forlængst at være naaet til den tredje og kritiske Periode, hvor Skønheden alene ikke længer er tilstrækkelig, naar den ikke er krydret af Parfume, af Pynt og meget andet. Jeg tilstaar gerne, at jeg stundom stræber, som mod en ukendt Lykke, mod et fjerde Trin, som skal betegne den fuldkomne Ro. Men jeg har hele mit Liv igennem, undtagen i Cherubinos Alder, været mere følsom end nogen for Kvindernes forstemmende Dumhed og ophidsende Middelmaadighed. Hvad jeg især elsker hos Dyrene, er deres Uskyld. Tænk saa, hvor meget jeg har maattet døje af min sidste Elskerinde.

Hun var uægte Datter af en Fyrste. Smuk var hun selvfølgelig. Hvorfor skulde jeg ellers have taget hende? Men hun fordærvede dette store Fortrin ved en upassende og vanskabt Ærgærrighed. Det var en Kvinde, som altid vilde spille Mand. »Du

er ikke en Mand! Aa! hvis jeg var en Mand! Af os to er det mig, som er Manden!« Saa-danne var de utaaelige Omkvæd, som udgik af denne Mund, hvorfra jeg kun havde villet høre Sange. I Anledning af en Bog, et Digt, en Opera, for hvilke jeg gav min Beundring Luft, sagde hun straks: »Du tror maaske, at det er noget særlig storslaaet; forstaar du dig maaske paa det storslaaede?« Og saa gav hun sig til at snakke løs.

En skønne Dag slog hun sig paa Kemi; saadan at jeg fra da af fandt en Glasmaske mellem hendes Mund og min egen. Med alt det var hun saare snærpæ. Hvis jeg undertiden tog lidt for voldsomt paa hende i min Forelskelse, trak hun sig krampagtigt sammen som en krænket Mimose...

— Hvordan endte det? sagde En af de tre andre. Jeg troede ikke, De var saa taalmodig.

— Gud vendte det til det gode. En Dag fandt jeg denne Minerva, der var saa hungerrig efter ideal Kraft, i Tête-à-tête med min Tjener og i en Situation, der nødte mig til ubemærket at trække mig tilbage for ikke at bringe dem til at rødme. Om Aftenen afskedigede jeg dem begge og betalte dem, hvad de havde til Gode.

— Hvad mig angaar, begyndte den, der havde afbrudt, har jeg kun mig selv at beklage mig over. Lykken kom og tog Bolig hos

mig, og jeg kendte den ikke. Skæbnen havde i sin Tid tilstaaet mig Nydelsen af en Kvinde, der var det ømmeste og ydmygeste, mest hengivne af alle Væsner, og altid rede! og uden Begejstring! »Gærne, naar Du ønsker det«. Det var hendes sædvanlige Svar. De kunde give denne Væg eller denne Sofa Stokkeprygl og aflokke dem flere Suk, end de mest rasende Elskovskampe aflokke min Elskerindes Bryst. Efter et Aars Samliv tilstod hun overfor mig, at hun aldrig havde kendt til Elskovslyst. Jeg fik Afsmag for denne ulige Tvekamp, og denne uforlignelige Pige giftede sig. Jeg fik senere det Indfald at ville se hende igen, og hun sagde til mig, idet hun viste mig seks smukke Børn: »Ja, ser De, kære Ven, Hustruen er bestandig ligesaa *jomfruelig* som Deres Elskerinde«. Der var intet, der havde forandret sig hos dette Væsen. Stundom savner jeg hende; jeg burde have ægtet hende.

De andre brast i Latter, og en Tredje fortalte:

Jeg har kendt Nydelser, som De, mine Herrer, maaske har kastet Vrag paa. Jeg mener Elskovens Komik — en Komik, som ikke udelukker Beundringen. Jeg har beundret min sidste Elskerinde højere, end De sandsynligvis har kunnet hade eller elske Deres. Og Alverden beundrede hende ligesaa højt som jeg. Naar vi kom ind paa en

Kafé, varede det kun et Par Minutter, førend alle havde glemt at spise for at stirre paa hende. Selv Opvarterne og Damen ved Kassen blev grebne af denne smittende Henrykkelse, i den Grad, at de glemte deres Pligter.

Kort sagt, jeg har levet nogen Tid i nær Omgang med et levende *Fænomen*. Hun spiste, tyggede, knuste, slugte, svælgede i sig, men med den letteste og mest ubekymrede Mine af Verden.

Saadan holdt hun mig lang Tid i Ekstase. Hun kunde med en øm og drømmende, engelsk og romantisk Mine sige: »Jeg er sulten!« Og hun gentog disse Ord Dag og Nat, idet hun viste de dejligste Tænder af Verden, Tænder som paa samme Tid vilde have rørt og henrykket Dem. — Jeg havde kunnet skabe mig en Formue ved at vise hende frem paa Markederne som et altædende Uhyre. Jeg ernærede hende godt; og alligevel forlod hun mig. — Sagens for en Spækhøker? — Noget nær det, ja, for et eller andet Væsen, der var ansat i Forplejningskorpset, og som ved et eller andet Taskenspillertif maaske skaffede dette arme Barn en Ration, bestemt til flere Soldater. Det har jeg i hvert Fald tænkt mig.

— Jeg, sagde den fjerde, har udstaaet haarde Lidelser netop paa Grund af det modsatte af, hvad man i Almindelighed be-

brejder den kvindelige Egoisme. Jeg finder det ubetimeligt af Dem, altfor lykkelige Dødelige, at beklage Dem over Deres Elskerinders Ufuldkommenheder!

Disse Ord blev sagt i en meget alvorlig Tone af en Mand af et mildt og sat Udseende, med et næsten præsteligt Ansigt, hvori der ulykkeligvis skinnede et Par lysegraa Øjne af den Slags, hvis Blik siger: »Jeg vil!« eller: »Du skal!« eller: »Jeg tilgiver aldrig!«

Hvis De, G. — nervøs som De jo er — eller De, K. og J., der begge er slappe og flygtige, havde været parret med en vis Dame af mit Bekendtskab, vilde De enten have taget Flugten, eller det var blevet Deres Død.

Jeg er, som De ser, kommen over det. Tænk Dem en Person, der er ude af Stand til at begaa en Fejl i sin Følelse eller i sin Beregning. Tænk Dem en fortvivlende Karakterrenhed. En Hengivenhed uden Komediespil og Svulst. En Ømhed uden Svaghed, en Kraft uden Voldsomhed. Min Kærligheds Historie ligner en endeløs Rejse paa en Overflade, der er ren og blank som et Spejl, til Svimmelhed ensformig, som kunde afspejle alle mine Følelser og mine Handlinger med min egen Samvittigheds ironiske Nøjagtighed, paa en saadan Maade, at jeg ikke kunde tillade mig en ufornuftig Handling

eller Følelse uden øjeblikkelig at bemærke en stum Bebrejdelse fra mit uadskillelige Spøgelse. Kærligheden forekom mig som et Formynderskab. Hvilke Dumheder har hun ikke forhindret mig i at gøre, som jeg nu føler Savn over ikke at have begaaet! Hvor megen Gæld har jeg ikke betalt mod min Vilje! Hun berøvede mig alle de Fordele, jeg havde kunnet drage af min personlige Galskab. Med en kold, uoverskridelig Regelrethed omgærdede hun alle mine Luner. Og som Rædslens Topmaal fordrede hun ingen Taknemmelighed, naar Faren var ovre. Hvor mange Gange har jeg ikke maattet tvinge mig for ikke at gribe hende i Struben og skringe: »Vær dog ufuldkommen, Elendige! saa at jeg kan elske Dig uden Ubehag og uden Vrede.« Flere Aar igennem beundrede jeg hende, mens mit Hjerte var fuldt af Had. Naa, det var ikke mig, som døde af det!

— Aa! hun er altsaa død? udbrød de andre.

— Ja, det kunde ikke blive saadan ved. Kærligheden var for mig bleven et ødelæggende Mareridt. Sejre eller dø, som det hedder i Politiken, det var det Valg, som Skæbnen paanødte mig! En Aften i en Skov . . . ved Bredden af en Sø . . . efter en sørgmodig Spaseretur, hvor hendes Øjne gen-

spejlede Himlens Sødme, og hvor mit Hjerte krympede sig i Helvedeskvaler.

— Hvad for noget?

— Hvordan?

— Hvad mener De?

— Det var uundgaaeligt. Jeg har altfor megen *Lighedsfølelse* til at kunne slaa, haane eller afskedige en upaaklagelig Tjener. Men det var nødvendigt at faa denne Følelse forligt med den Rædsel, som dette Væsen indgød mig; jeg maatte skille mig fra dette Væsen uden at vise hende Mangel paa Agtelse. Hvad vilde De have, at jeg skulde gøre med hende, *naar hun var fuldkommen?*

De tre andre saa paa ham med et usikkert og noget sløvet Blik, som om de gav sig Udseende af ikke at forstaa, mens de stiltiende tilstod, at de for deres Vedkommende ikke følte sig i Stand til en saa kraftig Handling, selv om den for Resten var tilstrækkelig forklaret.

Saa bestilte man nye Flasker, for at dræbe Tiden, der har saa sejt et Liv, og fremskynde Livet, der rinder saa langsomt.

XLIII .

DEN GALANTE SKYTTE

Paa Vejen gennem Skoven lod han Vognen holde i Nærheden af en Skydebane, han erklærede, han have faaet Lyst til at skyde nogle Skud for at dræbe Tiden. At dræbe dette Uhyre, er det ikke alle Menneskers mest almindelige og mest berettigede Beskæftigelse? — Og han rakte galant Haanden til sin kære, yndige og afskyelige Kone, dette besynderlige Væsen, hvem han skylder saa mange Nydelser, saa mange Smerter, og maaske ogsaa en stor Del af sit Geni.

Adskillige Kugler ramte langt fra Maalet, en af dem borede sig endog op i Loftet; og da den henrivende Skabning gav sig til at le af fuld Hals, godtende sig over

sin Ægtefælles Ubehændighed, vendte han sig brat om imod hende og sagde: Læg Mærke til den Dukke der til Højre med Næsen i Vejret, den der ser saa indbildsk ud. Se, min kære Engel, nu *forestiller jeg mig, at det er dig*. Og han lukkede Øjnene og trak af. Dukken blev fuldstændig hovedløs.

Saa bøjede han sig ned mod sin kære, sin yndige, sin afskyelige Hustru, hans uundgaaelige og ubarmhjertige Muse, og idet han ærbødigt kyssede hende paa Haanden, tilføjede han: Aa, du kære Engel, hvor er jeg dig taknemmelig for min Behændighed!

XLIV

SUPPEN OG SKYERNE

Jeg spiste til Middag hos min lille viltre Elskerinde, og gennem det aabne Vindu i Spisestuen betragtede jeg de skiftende Arkitekturer, som Gud skaber af Himlens Dampe, det Ugribeliges vidunderlige Bygninger. Og jeg sagde til mig selv, midt under min Beskuelse: »— Alle disse Blændværker er næsten ligesaa skønne som min skønne Elskedes Øjne, det lille viltre Uhyre med de grønne Øjne.«

Men pludselig fik jeg et voldsomt Dunk i Ryggen, og jeg hørte en raa og henrivende Stemme, en hysterisk Stemme, der ligesom var hæs af Spiritus, min kære lille Elskedes Stemme, som sagde: »Naa, skal du ikke snart til at spise din Suppe, dit Fjols af en Sky-Kræmmer?«

XLV

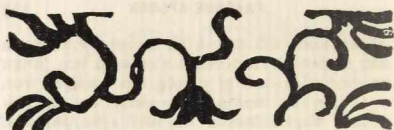
SKYDEBANEN
OG KIRKEGAARDEN

Kirkegaardskroen. — »Et løjerligt Skilt!« tænkte vor Vandringsmand; »men det er godt egnet til at gøre En tørstig! Sikkert forstaar Værten af denne Kro at skatte Horats og de Digtere der var Elever af Epicur. Maaske kender han endogsaa de gamle Ægypteres dybe Raffinement, de som ikke kunde tænke sig et godt Gæstebud uden et Skelet eller et andet Symbol paa Livets Korthed.«

Og han traadte ind, drak et Glas Øl med Udsigt til Gravene og røg langsomt en Cigar. Saa fik han Lyst til at gaa ned paa denne Kirkegaard, hvis Græs var saa højt og saa indbydende, og hvor Solskinnet var saa gyldent.

Det kan nok være, at Lyset og Varmen slog sig løs derinde; det var som om Solen beruset strakte sig i hele sin Længde paa et Tæppe af straalende Blomster, der var frodige af Forraadnelse. En uhyre Summen af Liv fyldte Luften — de uendelig smaa Tings Liv — afbrudt med regelmæssige Mellemrum af smeldende Skud fra en Skydebane ved Siden af, der lød som Knalden af Champagnepropper midt i en dæmpet Symfonis Brummen.

Da hørte han — under Solen, der hedede hans Hjerne, i denne Luft, der var svanger med Dødens glødende Dufte — en Stemme hviske under den Grav, hvor han havde sat sig. Og Stemmen sagde: »Ve over Eders Skydeskiver og Eders Bøsser, I larmende Levende, der bekymrer jer saa lidt om de Døde og deres salige Hvile! Ve over Eders Ærgærrighed, ve over Eders Beregninger, I utaalmodige Dødelige, som kommer for at lære Kunsten at dræbe saa nær ved Dødens Helligdom! Om I vidste, hvor Prisen er let at vinde, hvor Maalet er let at naa, og hvor Alting er Intet undtagen Døden, saa vilde I ikke anstrenge jer saa meget, I travle Levende, og mindre ofte vilde I forstyrre deres Søvn, som forlængst har fundet Hvile i »Maalet«, i det afskyelige Livs eneste sande Maal!«

XLVI

DEN TABTE HELGENGLORIE

Hvad for noget, at skulle træffe Dem her? Paa saadant et Sted! De, der drikker Kvintessenser og spiser Ambrosie! Det havde jeg sandelig ikke ventet.

— Min kære Ven, De ved, hvor bange jeg er for Heste og Vogne. Da jeg for lidt siden i stor Hast skraaede over Boulevarden og sprang om i Skarnet tværs gennem dette bølgende Kaos, hvor Døden kommer farende i Galop alle Vegne paa een Gang, fik jeg pludselig et Stød og min Glorie faldt af mit Hoved og ned i Snavset. Jeg havde ikke Mod til at samle den op. Jeg syntes, det var mindre ubehageligt for mig at miste mine Insignier end at brække Benene. Og saa er der jo det, sagde jeg til mig

selv, at en Ulykke altid er god for noget. Jeg kan nu spasere om incognito, bære mig tarveligt ad, give mig hen til Krapylet, lige som de almindelige dødelige. Og nu er jeg altsaa her og ligner, som De ser, ganske og aldeles Dem!

— De burde dog i det mindste avertere efter Deres Glorie eller sætte Politiet i Bevægelse.

— De kan tro nej! Jeg befinder mig rigtig godt her. Det er kun Dem, der har genkendt mig. Desuden keder Værdigheden mig. Og endelig tænker jeg med Glæde paa, at en eller anden daarlig Digter maaske vil samle den op og være ublufærdig nok til at tage den paa. Gøre En lykkelig — hvilken Fryd! Og især En, som kan skaffe mig en dygtig Latter! Tænk paa X eller paa Z! Hvor vil det ikke blive pudsigt!

XLVII

FRØKEN BISTOURI*)

Da jeg kom ud i en Udkant af Forstaden, følte jeg, under Lyset fra en Gaslygte, en Arm, som lempeligt smøg sig ind under min, og jeg hørte en Stemme, som hviskede ind i mit Øre: »De er jo Læge? Ikke sandt?« — Jeg saa op. Det var en høj, kraftig Pige med vidt aabne Øjne, let sminket, hendes Haar flagrede i Vinden sammen med hendes Hattebaand. »Nej; jeg er ikke Læge. Lad mig komme forbi.« »Vist saa! De er Læge. Det kan jeg straks se. Følg hjem med mig. De kan tro, De skal blive glad for mig.« — »Ja vist, jeg skal nok komme og se til Dem, men senere, naar Lægen har været der, for Fanden!« — »Ha, ha, lo hun,

*) Kirurgisk Kniv til Indsnit. O. A.

mens hun stadig hang ved min Arm. De hører til de spøgefulde Læger. Jeg har kendt adskillige af den Art. Kom nu.◀

Jeg elsker lidenskabeligt Mysteriet, fordi jeg stadig nærer Haab om at kunne opklare det. Jeg lod mig altsaa trække med af dette Følgeskab eller rettere denne uventede Gaade. Jeg forbigaar Beskrivelsen af det lille smudsige Kammer, man kan finde den hos adskillige ældre velkendte franske Digtere. Blot hang der, hvad Régnier ikke har bemærket, paa Væggene to eller tre Portrætter af berømte Læger.

Hvor jeg blev kælet for! Fuldt Blus paa Kaminen, varm Vin, Cigarer; og mens hun bød mig disse gode Ting og selv tændte sig en Cigar, sagde den muntre Skabning: »Lad nu, som om De var hjemme, min Ven. Gør Dem det behageligt. Det vil minde Dem om Hospitalet og de glade Ungdomsdage. — Nej, se dér! Hvor har De dog faaet de hvide Haar fra? Dem havde De ikke, da De for kort Tid siden var Kandidat hos L. Jeg husker, det var Dem, som assisterede ved de store Operationer. Det er en Mand, som holder af at skære, klippe, file! Det var Dem, som rakte ham Instrumenterne, Traadene og Svampene. Og hvor stolt sagde han ikke, naar Operationen var færdig og han saa paa sit Ur: Det tog kun fem Minutter,

mine Herrer! — Aa jeg, jeg kommer alle Steder. Jeg kender de Herrer rigtig godt!«

Nogle Øjeblikke efter istemte hun igen sin Vise og sagde (nu dattede hun mig) »Du er Mediciner, ikke sandt, min Kat?«

Dette uforstaaelige Omkvæd fik mig til at springe op. »Nej!« raabte jeg rasende.

— Kirurg, da?

— Nej! nej! det skulde da være for at skære Hovedet af dig, dit fjollede Fruentimmer!

— Vent bare! begyndte hun igen. Saa skal du faa at se. Og hun trak ud af en Skuffe en Pakke Papir, som ikke indeholdt andet end en Samling Portrætter af vor Tids berømte Læger. litograferet af Maurin — som man har kunnet se ligge og flyde paa Voltairekajen i adskillige Aar.

»Se her, kender du ham?«

— Ja! det er X, Navnet staar for Resten neden under; men jeg kender ham personligt.

— Det vidste jeg nok! Se her. Værsgo! det er Z — han som under en Forelæsning udtrykte sig saaledes om X: »Dette Uhyre, som paa sit Ansigt bærer sin sorte Sjæl tilskue!« Og det blot fordi den anden i en vis Sag ikke var af samme Mening som han. Hvor man dog i sin Tid lo af det paa Læreanstalten! Kan du huske det? Og her er K, han der angav de Oprørere, som han plejede paa sit

eget Hospital, til Regeringen. Det var dengang der var saa svær Ballade. Hvordan er det dog muligt, at en saa pæn Mand kan have saa lidt Hjerter? — Det der er nu W, en berømt engelsk Læge. Jeg har faaet Fingre i ham under hans Ophold i Paris. Han ligner en lille Pige, ikke sandt?

Og da jeg rørte ved en Pakke, ombundet med Sejlgarn, som ogsaa laa paa det lille Bord, sagde hun: Vent lidt! det der, det er Kandidaterne, og denne Pakke her, det er Studenterne; og hun udfoldede som en Vifte en Mængde Fotografier af langt yngre Ansigter.

»Naar vi ses igen, saa vil du nok give mig dit Fotografi, ikke sandt, Elskede?«

— Men, sagde jeg til hende, idet nu ogsaa jeg gav mig til at forfølge min fikse Ide, hvorfor tror du, at jeg er Læge?

— Fordi du er saa flink og saa sød mod os Kvinder.

En besynderlig Logik! sagde jeg til mig selv.

— Aa jeg tager ikke Fejl; jeg har kendt en god Del af dem. Jeg holder saa meget af de Herrer, at jeg undertiden, skønt jeg slet ikke er syg, gaar til dem for at se dem, blot for at se dem. Der er nogle, som koldt siger til mig: »De fejler ikke det mindste.« Men der er andre, der forstaar mig, fordi jeg ser mildt til dem.

— Og naar de ikke forstaar dig?

— Naa ja, eftersom jeg har gjort dem Ulejlighed til *ingen Nytte*, lægger jeg ti Fr. paa Kaminen. — Det er saa rart og saa dejligt med de Mandfolk. Jeg har paa Hospitalet opdaget en lille Kandidat, der er smuk som en Engel og saa høflig, og som han arbejder, den arme Fyr. Hans Kammerater har fortalt mig, at han ikke havde en rød Øre, fordi hans Forældre er fattige Folk, der ikke kan sende ham noget. Det gav mig Mod. Naar alt kommer til alt, ser jeg ganske godt ud, om jeg end ikke er helt ung. Jeg sagde til ham: »Kom og besøg mig, kom og besøg mig ofte! Og overfor mig skal du ikke genere dig. Jeg trænger ikke til Penge.« Men du begriber, at jeg har gjort ham det forstaaeligt paa mange forskellige Maader. Jeg har ikke sagt det til ham lige rent ud. Jeg var saa bange for at ydmyge ham, det kære Barn. — Naa ja, vil du tro, jeg har saadan en forskrækkelig Lyst til noget, som jeg ikke vover at sige til ham? Jeg vilde saa gerne have, at han skulde komme med sin Instrumenttaske og sit Forklæde, selv med lidt Blod paa!

Hun sagde alt det med en meget uskyldig Mine, som en følsom Mand vilde sige til en Skuespillerinde, han elskede: »Jeg vil se Dem i det Kostume, De bar i den berømte Rolle, De har skabt.«

Men jeg blev haardnakket ved: »Sig mig, kan du huske, paa hvilket Tidspunkt og ved hvilken Lejlighed denne saa mærkværdige Lidenskab opstod i dig?«

Det var svært at faa hende til at forstaa mig. Endelig lykkedes det. Men da svarede hun mig med en meget bedrøvet Mine og jeg tror oven i Købet med bortvendte Øjne: »Jeg ved ikke . . . jeg husker det ikke.«

Hvilke Besynderligheder finder man ikke i en stor By, naar man forstaaer at gaa omkring og iagttage? Livet vrimler af uskyldige Vanskabninger. — Herre, min Gud! Du Skaber, du Mesteren! du som har dannet Loven og Friheden! du Herskeren, som ser til, at det sker som sker, du Dommeren som tilgiver; du som er fuld af Grunde og Aarsager og maaske i min Sjæl har nedlagt Lysten til Rædsel for at omvende mit Hjerte, saaledes som Helbredelsen sidder i Spidsen af Lægens Kniv, Herre hav Medlidenhed, hav Medlidenhed med de Gale! O Skaber! Kan der være Uhyrer til for Den eneste Ene, som ved, hvorfor de er til, hvordan de er bleven det, de er, og hvordan de ikke har kunnet undgaa at blive det, de er?

XLVIII

ANY WHERE OUT OF THE
WORLD

LIGEGYLDIGT HVORHEN, BLOT
UDENFOR VERDEN.

Dette Liv er et Hospital, hvor hver Patient er besat af Længsel efter at skifte Seng. Een vilde gerne udstaa al Verdens Kvaler, naar han blot kunde komme til at ligge foran Kaminen, en anden tror, at han vilde blive rask henne ved Vinduet.

Hvad mig angaar, forekommer det mig, at jeg altid vilde befinde mig godt der, hvor jeg ikke er, og dette Spørgsmaal om at skifte Opholdssted er et, jeg uophørligt drøfter med min Sjæl.

»Sig mig, min Sjæl, stakkels forfrosne Sjæl, hvad mener du om at bo i Lissabon? Dør maa der være varmt, og dør vilde du leve

op igen som et Firben. Denne By ligger ved Vandet; den skal være bygget af Marmor, og Folket der skal have et saadant Had til Planteverdenen, at det river alle Træer op med Rode. Det er et Land efter din Smag; et Land skabt af Lys og Sten, og Vandet spejler det altsammen.«

Min Sjæl svarer ikke.

»Siden du holder saa meget af at hvile og se, hvordan alting bevæger sig foran dig, vil du saa ikke bosætte dig i Holland, dette lykسالiggørende Land? Maaske vil du kunne adspredde dig i disse Egne, hvis Billede du ofte har beundret i Musæerne. Hvad mener du om Rotterdam, du som elsker Masteskove og Skibe, der er fortøjede ved Huse-nes Fod?«

Min Sjæl er stadig stum.

»Maaske vilde Batavia behage dig endnu mere? Der vilde vi desuden finde Europas Aand formælet med den tropiske Skønhed.«

Ikke et Ord. — Skulde min Sjæl være død?

»Er du da naaet saa langt i din Dorskhed, at du kun finder Behag i din Sygdom? Hvis det forholder sig saaledes, lad os da fly til de Lande, der er som Billeder paa Døden. — Jeg skal sige dig, hvad vi gør, arme Sjæl! Vi pakker vore Kofferter og rejser til Torneaa. Lad os komme længere bort endnu, til Østersøens yderste Grænse; endnu læn-

gere bort fra Livet, hvis det er muligt; lad os slaa os ned ved Nordpolen. Der strejfer Solen kun Jorden paa skraa, og Lysets og Nattens langsomme Skiften ophæver Afvekslingen og forstørrer Ensformigheden, denne Halvdel af det rene Intet. Der vil vi kunne tage os langvarige Bade i Mørke, mens Nordlysene, for at more os, fra Tid til anden sender os deres rosenrøde Straaleneg, ligesom Genskær af et Fyrværkeri i Helvede!«

Endelig blusser min Sjæl op og raaber til mig disse vise Ord: »Ligegyldigt hvorhen! Ligegyldigt hvorhen! naar det blot er uden for denne Verden!«

XLIX

SLAA DE FATTIGE NED!

Fjorten Dage i Træk havde jeg holdt mig inde, og jeg havde i mit Værelse opbunket omkring mig de Bøger, der dengang (for en sejsten, sytten Aar siden) var paa Mode; jeg mener de Bøger, der handler om Kunsten at gøre Folkene lykkelige, kloge og rige i Løbet af fire og tyve Timer. Jeg havde altsaa fordøjet — slugt skulde jeg hellere sige — alle disse Hjernefostre af alle disse Spekulanter i Samfundslykke — baade de, der raader alle de Fattige til at blive Slaver, og de, der forsikrer dem, at de allesammen er afsatte Konger. — Man vil ikke finde det overraskende, at jeg efter dette befandt mig i en Sindstilstand, der var paa Grænsen af Svimmelhed eller Idioti.

Dog havde det forekommet mig, at jeg nede i Dybet af min Aand følte den dunkle Spire til en Ide, der stod langt over de Fruentimmerfraser, hvis Ordbog jeg nylig havde gennembladet. Men det var kun Ideen til en Ide, noget uendeligt ubestemt.

Og jeg gik ud med en mægtig Tørst. Thi den lidenskabelige Smag for daarlig Lektüre fremkalder en ligesaa stærk Trang til fri Luft og Forfriskninger.

Just som jeg var ved at gaa ind i et Værtshus, rakte en Tigger sin Hat frem mod mig med et af disse uforglemmelige Blik, der vilde omstyrte Troner, hvis det var Aanden, der bevægede Stoffet, og hvis en Magnetisørs Øje fik Druer til at modnes.

Samtidig hørte jeg en Stemme, som hvi-skede mig i Øret, en Stemme, som jeg godt kendte; den tilhørte den gode Engel eller den gode Dæmon, som ledsager mig overalt. Naar Sokrates havde sin gode Dæmon, hvorfor skulde jeg saa ikke have min gode Engel, og hvorfor skulde jeg ikke have den Ære ligesom Sokrates at erholde mit Gal-skabsdiplom, undertegnet af den subtile Lé-lut og den durkdrevne Baillarger?

Den Forskel er der paa Sokrates' Dæmon og min, at Sokrates' kun viste sig for ham for at forbyde, advare, forhindre, mens min er saa venlig at raade, tilskynde, overtale. Den stakkels Sokrates havde kun en afvær-

gende Dæmon; min er en stor Tilskynder; min er en Handlingens Dæmon, en Kampdæmon.

Dens Stemme tilhviskede mig nu: »Den alene er en andens Ligemand, som beviser det; og den alene er værdig til Friheden, som forstaar at erobre den.«

Øjeblikkelig sprang jeg løs paa min Tigger, og jeg drev ham en lige i Synet, saa Øjet i samme Sekund blev saa stort som en Kugle. Jeg brækkede en af mine Negle ved at slaa to af hans Tænder ud, og da jeg, eftersom jeg er spinkelt bygget og kun har øvet mig lidt i Boksning, ikke følte mig stærk nok til i en Fart at gøre det af med den gamle Fyr, greb jeg ham med den ene Haand i Frakkekraven, med den anden tog jeg ham i Kværken og gav mig til voldsomt at dunke hans Hoved mod en Mur. Jeg maa dog tilstaa, at jeg i Forvejen med et Øjekast havde mønstret Omgivelserne og havde overbevist mig om, at jeg i dette øde Overdrev i nogen Tid vilde finde mig uden for enhver Politibetjents Rækkevidde.

Efter at jeg saa med et Spark i Ryggen, der var kraftigt nok til at kunne knuse hans Skulderblade, havde slaaet denne tredsindstyveaarige Stakkel omkuld, bevæbnede jeg mig med en vældig Gren, som laa paa Jorden,

og bankede ham lige saa ihærdig som en Kok, der skal gøre en Bøfsteg mør.

Pludselig — o Mirakel! o Fryd for Filosofen, som ser sin Teoris Fortræffelighed bekræftet! — ser jeg dette gamle Skrog vende sig om, rejse sig op med en Energi, som jeg aldrig vilde have tiltroet en saa stærkt ramponeret Organisme, og med et hadefuldt Blik, som jeg tog for et godt Varsel, kastede den affældige Røver sig over mig, gav mig to blaa Øjne, slog fire Tænder ind i Munden paa mig og gennemtærskede mig med den samme Gren. — Ved min energiske Kur havde jeg saaledes gengivet ham Stoltheden og Livet.

Efter dette gjorde jeg en Mængde Tegn til ham for at gøre ham begribeligt, at jeg betragtede Diskussionen som endt, og idet jeg rejste mig op med en stoisk Sofists Tilfredsstillelse, sagde jeg til ham: »Højstærede, *De er min Ligemand!* gør mig den Ære at dele min Pung med mig; og hvis De er en virkelig Filantrop, husk saa, paa alle Deres Kollegaer, der tigger Dem om en Almisse, at anvende den Teori, som jeg nu har haft den *Smerte* at prøve paa Deres Rygstykker.«

Han forsikrede mig, at han havde forstaaet min Teori, og at han skulde følge mit Raad.

L

DE GODE HUNDE

Jeg har aldrig, selv overfor de unge Skribenter i mit Aarhundrede, rødmætet over min Beundring for Buffon. Men i Dag er det ikke denne Maler af den storladne Natur, jeg kalder til Hjælp. Nej.

Langt hellere vilde jeg henvende mig til Sterne med disse Ord: Stig ned fra Himlen, eller stig op fra de Elysæiske Enge for at inspirere mig til en Sang for de gode Hunde, de arme Hunde, en Sang, der er dig værdig, du følsomme, du uforlignelige Spøgefugl! Kom siddende overskrævs paa dette berømte Æsel, som altid ledsager dig i Eftertidens Erindring; og sørg især for, at dette Æsel ikke glemmer at have sin udødelige Makron yndefuldt hængende mellem sine Læber!

Ned med den akademiske Muse! Jeg har ikke noget at gøre med denne gamle Snerpe. Jeg paakalder Byernes fortrolige og levende Muse, for at hun skal hjælpe mig til at besyngte de gode Hunde, de fattige Hunde, de snavsede Hunde, dem enhver gaar uden om som pestbefængte og lusede, undtagen den Fattige, der staar i Forbund med dem, og Digteren, der be-
tragter dem med et broderligt Blik.

Bort med de flove Skønheder, de taabelige Firføddede, Grand-Danois, King-Charles, alle disse Mopper og Køtere, der er saa henrykte for sig selv, at de ublufærdigt gnider sig op ad Benene paa En eller springer op paa Ens Skød, som om de var ganske sikre paa at behage, — der larmer op som Børn, er dumme som Kokotter, undertiden arrige og ufor-skammede som visse Tjenestefolk! Frem-
for alt bort med disse bævrende og ørkesløse, firepotede Slanger, man kalder for Mynder, og som i deres spidse Snude ikke huser saa megen Lugtesans, at de kan følge en Vens Spor, og i deres flade Hoved ikke Kløgt nok til at kunne spille Domino!

Væk med alle disse trættende Snyltere!
Lad dem vende hjem til deres udpol-
strede, silkebetrukne Kurve! Jeg besynger
den beskidte Hund, den fattige Hund, den
hjemløse Hund, den omflakkende Hund,
Hunden, hvis Instinkt, ligesom den Fattiges,

Bohèmens og Gøglerens, er vidunderligt skærpet af Nødvendigheden, denne saa gode Moder, denne Intelligensernes sande Skyts-aand!

Jeg besynger de ulykkelige Hunde, baade dem, der ensomme flakker om i de uhyre Byers Krinkelkroge, og dem, der med deres blinkende og kloge Øjne har sagt til den forladte: Tag mig med dig, af din og min fælles Ulykke kan vi maaske skabe en Slags Lykke!

Hvor gaar Hundene hen? spurgte en Gang Nestor Roqueplan i en udødelig Føljeton, som han selv uden Tvivl har glemmt, og som kun jeg og saa maaske Sainte-Beuve endnu husker.

Hvor gaar Hundene hen, spørger I lidt opmærksomme? De gaar til deres Forretninger.

Forretningsstævner, Kærlighedsstævner. Gennem Taagen, gennem Sneen, gennem Skarnet, i de glødende Hundedage, under den strømmende Regn, gaar og kommer de, ud og ind mellem Vognene, hidsede af Utøj, Lidenskab, Nød eller Pligt. Ligesom vi er de staaet tidligt op om Morgenen og drager ud for at holde Livet oppe eller for at muntre sig.

Der er nogle, som sover i en Ruin et Sted i Overdrevet, og som hver Dag paa bestemt Klokkeslet kommer og beder om deres Al-

missee ved en Køkkendør i Palais-Royal; der er andre, som i samlet Trop løber lange Strækninger for at dele det Maaltid, nogle tredsindstyveaarige barmhjærtige Jomfruer har tilberedt dem, gamle Piger, hvis ubeskæftigede Hjærter har vendt sig mod Dyrene, fordi de dumme Mennesker ikke mere bryder sig om dem; der er andre, der ligesom Marronnegre, helt ude af sig selv af Kærlighed, forlader deres Kvarter for at forsamlе sig midt inde i Byen og gøre Krum-spring rundt omkring en skøn Hunhund, der er lidt skødesløs i sit Toilette, men stolt og erkendtlig. *Et.*

Og de er allesammen meget paapasselige — uden Lommebøger, uden Notaer og uden Porteføljer.

Kender I det dovne Belgien, og har I som jeg beundret alle disse kraftige Hunde, der er spændt for Bager-, Mælke- eller Slagter-vognen, og som gennem deres triumferende Gøen udtrykker den stolte Glæde, de føler ved at kappes med Hestene?

Her er to, som tilhører en endnu mere civiliseret Kaste! Lad mig føre Eder ind i Gøglerens Stue, mens han er borte. En malet Træseng uden Omhæng, Tæpperne tilsmudset af Væggetøj, to Straastole, en Jærnkakkelovn, et eller to medtagne Musik-instrumenter. Ak, et sørgeligt Bohave! Men vær saa venlig at se paa disse to in-

telligente Personer, som er klædte i Dragter, der er paa engang pragtfulde og luvslidte, friserede som Trubadurer eller Militære, og som med en Opmærksomhed, som om de var Troldmænd, vaager over den *navnløse Ting*, der langsomt koges over Ovnens Ild, og i hvis Midte der rejser sig en lang Ske, plantet der som en af disse Master, der forkynder, at Murerarbejdet er ført til Ende.

Er det ikke forstaaeligt, at saa nidkære Komedianter ikke begiver sig paa Vej, førend de har fyldt deres Mave med en solid og kraftig Suppe? Og vil I ikke tilgive disse arme Djævnle, at de er en Smule forslugne, naar de hele Dagen igennem skal kæmpe med Publikums Ligegyldighed og en uretfærdig Direktør, der tager sin rigelige Part og ganske alene fortærer mere Suppe end fire Komedianter tilsammen?

Hvor ofte har jeg ikke, smilende og rørt, betragtet alle disse firfødde Filosofer, disse føjelige — underdanige eller hengivne — Slaver, som den republikanske Ordbog med Rette kunde kalde *Samfundstjenere*, hvis Republikken, der er altfor optaget af Menneskenes *Lykke*, blot havde Tid til at tage Hensyn til Hundenes *Ære*!

Og hvor ofte har jeg ikke tænkt paa, at der maaske et Steds (hvem ved?) var et eget Paradis for de gode Hunde, de fattige

Hunde, de snavsede og plagede Hunde, som en Belønning for saa meget Mod, saa megen Udholdenhed og saa megen Møje. Swedenborg paastaar jo, at der findes et Paradis for Tyrkerne og et andet for Hollænderne!

Virgils og Theokrits Hyrder ventede til Belønning for deres Vekselsange en god Ost, en Fløjte af fineste Slags eller en Ko med et svulmende Yver. Digteren, der har besunget de fattige Hunde, har til Belønning faaet en smuk Vest af en paa een Gang overdaadig og falmet Farve, der faar En til at tænke paa Efteraarets Sol, de modne Kvinders Skønhed og Saint-Martins Somre.

Ingen af dem, der var tilstede i Tavernen i Villa-Hermosagade, vil glemme, med hvilken Ildfuldhed Maleren afførte sig sin Vest til Gunst for Digteren, saa vel forstod han, at det var godt og sømmeligt at besyngede de fattige Hunde.

Paa samme Maade forærede en prægtig italiensk Tyran fra den gode Tid den guddommelige Aretino enten en ædelstensindlagt Kaarde eller en Hofkappe til Gengæld for en kostelig Sonet eller et morsomt satirisk Digt.

Og hver Gang Digteren ifører sig Malerens Vest, er han nødt til at tænke paa de gode Hunde, de tænksomme Hunde, paa Saint-Martins Somre og de fuldmodne Kvinders Skønhed.

HER ENDER KAI HOFFMANNS OG CHR. RIMESTADS
OVERSÆTTELSE AF BAUDELAIRES SMAA PROSA-
DIGTE, »PARISISK SPLEEN«. FRISER OG VIG-
NETTER ER TEGNEDE AF AXEL NYGAARD,
OG BOGEN ER TRYKT I H. H. THIELES
BOGTRYKKERI, DER BLEV FÆR-
DIG MED TRYKNINGEN
14 NOVEMBER
1918

